47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 723 Կ. ՊՈԼԻՍ ԱԵՊՏԵՄԲԵՐ 9/22 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1 ՊԷՅԷՊ 1321 — 9 ԷՅԼՈՒԼ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պազար Ալի Մասուէ՛ֆ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՄԱՆ ԳԻՆԸ

	Տարիէն	Վեցամսեայ
Ոլորտ համար	80 ղ.	50 ղ.
Դաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՏԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԱՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԿԻՆԸ, ԽՄԹԷՐԻՆ ԵՒ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Խմթէրի անուան տակ նշանակուած հիւանդութիւնը յատկապէս մեր ժամանակին վերաբերեալ հիւանդութիւն մը չէ, քանի որ իր պատմութիւնը կը գտնենք Քրիստոսէական Թուականէն յառաջ։

Այս հիւանդութիւնը որուն բնութիւնը երկարօրէն քննութեան առած են հեղինակները, աւելի յաճախ կը պատահի կնոջ վրայ քան այր մարդուն վրայ, ուստի մեր օրերը քիչ կիներ վերծ կ'ըլլան այս սխալը և անաւոր հիւանդութեան մշտատեւ չարչարանքներէն։

Բանի որ այս ուսումնասիրութեան կը ձեռնարկենք մասնաւորապէս Մանզումէի Էֆքիարի ընթերցողներուն համար, բոլորովին լռութեամբ պիտի անցնինք խմթէրի մասին յայտնուած զանազան վարդապետութիւններուն վրայ և գլխաւորաբար պիտի ուսումնասիրենք պատճառները և անհրաժեշտ միջոցները վերծ մնալու համար այս երկարատեւ և տաղտկալի հիւանդութեան բազմաթիւ նշաններէն։

Հիները կը կարծէին թէ խմթէրին յատկապէս չափահաս կնոջ վերաբերեալ հիւանդութիւն մը էր, սակայն արդի հեղինակներուն զննութիւնները կը ցուցնեն թէ խմթէրին կրնայ գոյութիւն ունենալ տղայոց մէջ. պզուհանդերձ արբունքի միջոցին աւելի ի յայտ կուգայ. ընդհանրապէս արբունքէն քիչ մը ետքը կ'սկսի և իր յաճախութիւնը կը կրճատցնուն դաշտանը իջնելու տարիքին տակտնները, թէեւ յաճախ խմթէրին կ'երեւի այդ շրջանը անցնող կիներուն վրայ ալ։

Գալով խմթէրին պատճառներուն պիտի ըսենք թէ ընդհանրապէս կրնան ըլլալ ուղղակի կամ անուղղակի, բայց ամենէն աւելի այս հիւանդութեան տրամադիր ընող պարագաները են անկասկած կերպով ՀՂՈՅԻՆ ժառանգականութեան ազդեցութիւնը, կնոջ յաստուկ հիւանդութիւնները, և ուրիշ զանազան պատճառներ զորս շատ երկար պիտի ըլլայ նկարագրել հոս։

Ժառանգականութիւնը որ գլխաւոր դերը կը կատարէ հիւանդութեանց մեծ մասին մէջ, մասնաւորապէս ա՛լ աւելի կաղդէ խմթէրին վրայ, որովհետեւ քիչ կիներ վերծ կը մնան այս տխուր և անաւոր ժառանգութենէն, մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ ուր անոնց ֆիզիկական դաստիարակութիւնը և առաւել կամ նուազ վերովերեալ կեանքը աւելի տրամադիր կ'ընեն զանոնք։

Սակայն և այնպէս մայրական ժառանգականութիւնը որ շատ մեծ ազդեցութիւն ունի խմթէրիին զարգացման վրայ, կրնայ միւսներն ասոնցմով չը փոխանցուիլ բոլոր զաւակներուն, բայ ասած, պատանեկութեան միջոցին առողջապահութիւնը և մարմնամարզը կրնայ շատ արդիւնաւոր եղանակաւ ազդել տղուն առողջութեան պահպանութեան վրայ։

Այս հիւանդութիւնը, զանազան ձեւերով ի յայտ կուգայ, սկսեալ ՉԻՎԵՐԸ ՇԱՏ ԹԵԹԵՒ յուզումէն մինչեւ լուսնտուութեան անհաւելի նոպաները, ի յայտ կուգայ խմթէրիով վարակուած կիներու տղայոց վրայ, որոնք կը ցուցընեն առանց պատճառի վշտատեան նշաններ, տխրութիւններ, ՉՂՅԻՆ ԳԷՐԳՌՈՒՄԵՐ, բարախումներ առանց սրտի հիւանդութիւն ունենալու, ընդհանուր տարօրինութիւն, առանց պատճառի հառաչանքներ և ուրիշ հազար նշաններ։ Աւելի զաւ, ապացուցուած է որ միջավայր մը ուր երեւակայութիւնը և զգայարանքները մշտատեւ գրգռումի մէջ կը գտնուին, ենթակայ կ'ընէ կամ կինը կամ դուակը այս տխուր ախտին բազմապատիկ նշաններուն։

Դիտենք նաև թէ հարկ չէ անպատճառ խմթէրիք ծնողք ունենալ խմթէրիք ըլլալու համար։ Այն կիները որոնք իրենց մատաղ հասակին մէջ նշաւակ են ՀՂՅԻՆ ԳՐԳՌՈՒՄԵՐու, ա՛յն կիները, որոնց բնութիւնը աւելի կամ նուազ ցասկոտ է, վերջապէս մեծ մասը այն կիներուն, որոնք ենթակայ են չարունակ գլխու ցաւերու, ամենէն աւելի դիւրաւ կը բռնուին այս անաւոր հիւանդութենէն։ Սակայն զաւ խմթէրիի ամենէն աւելի արամադիր ընող միջոցներն են չափազանց աշխատութիւնը, ընթերցանութեամբ երկարատեւ աքնութիւնները, մէկ խօսքով ամէն տեսակ չափազանցութիւնները։

Շատ անգամ այ ամբակաի հոսման յապաղումը, անոր ինքնաբերական կամ դիպուածական դադարումը և կնոջ յաստուկ գործարաններուն ուրիշ հազար ու մէկ վրդովումները կրնան առաջ բերել այս ախտը։ Խմթէրին կրնայ նաև առաջ գալ, մանաւանդ պղտիկներուն վրայ սաստիկ բարկութենէ մը, վախէ մը, բուռն վշտէ մը, վաւաշոտ խօսակցութենէ մը, լկտի պատկերի մը ակամաւոս ըլլալէն, թատերական ներկայացման մը ապաւորութենէն, տխուր և մելամաղձոտ երաժշտութենէ մը, և մանաւանդ կիրք յուզող ընթերցումներէ գիշեր ատեն։

Զուլիսերոյ մէջ ճանչցայ տիկին մը որ ամբողջ օրը և գիշերուան մէկ մասը կ'անցնէր իր դաշնակին առջեւ և չարունակ մելամելական քայլերգներ կը նուագէր. իր պզտիկ հասակին մէջ թատերական ներկայացման մը միջոցին տրամադիրք արարուած մը այնքան խորին ազդեցութիւն ըրած էր իր վրայ որ այդ ժամանակէն ի վեր միտքը պատած էր այդ տեսիլը։ Ժամանակ անցնելով նամակով մը ինձի կ'խնդրէր անձամբ իր դաւառանքի վիճակին հետեւութիւնները. «Խեղճ դաշնակս այնքան սիրուր, ա՛յնքան վշտագին ձայներ տուաւ որ կ'սկսիմ տարակիր հիմա» կ'ըսէր ինձի։

Կը յիշեմ խմթէրիի ուրիշ օրինակ մը նոյնպէս ակնյայտնի, բայց վախէ առաջ եկած։ Դուռատի աղջիկ մը առողջ և կորովի ծնողաց զաւակ, պարտաւորուեցաւ մեկնիլ Բարիզի շրջակայքը գտնուած գիշերօթիկ վարժարանէն խմթէրիի չոտ մը նոպաներուն պատճառաւ որոց ենթարկուած էր, տեսնելով իր ընկերուհիներէն մին որ յանկարծ իր քովը գետինը ինկած էր, խմթէրիի նոպայ մը բռնած ըլլալով։

Ասոնք ակներեւ օրինակներ չեն միթէ այն ազդեցութեան զոր կրնան ունենալ սաստիկ և ցնցող ապաւորութիւնները տղու մը մարքին վրայ որուն նկարագիրը դեռ բոլորովին կազմուած չէ։ Խմթէրիի տրամադիր կիները կը ներկայացնեն ընդհանրապէս շատ դիւրազգած կազմի մը բոլոր նշանները։ Ցաճախ ինքնահաւան են, յեղյեղուկ բնաւորութեամբ ամենաչնչին բանէ մը սաստիկ ուրախութիւն կ'ինամուն, բարձրաձայն կը խնդան պարապ բաներու վրայ, յանկարծ կը տխրին, կը հառաչեն, կուլան, կը հեծկլտան, դառնապէս կը գանգատին։ Այս զանազան արդիւնքներէն զաւ, խմթէրիի ախտանիշերը զանոնք արտադրող պատճառներուն չափ բազմաթիւ են։ Երբեմն նաև խմթէրիքի նոպաները յանկարծ ի յայտ կուգան. յաճախ նախագուշակ նշանները գոյութիւն ունին արդէն դեռատի աղջկան մը վրայ, որ իր մէջ կ'զգայ իրարանցում մը որուն պատճառը չի գիտեր, վախկոտ կ'ըլլայ, կը վարանի, զգայնութիւնը կը զրգռուի, առանձին նայ կ'ուզէ, կը զատուի իր ծնողքէն և բարեկամուհիներէն, իր սենեակը կը քաշուի, լքանելով այսպէս իր ունակութիւնները, գաղափարները կը սարսռնին, կը մոլորին, կը սեւեռին, կը կերտնանան առարկայի մը վրայ, կուլէ հեռացնել անոր պատկերը բայց ի զուր. յիշատակը չի կրնար ջնջուիլ իր մտքէն արթնութեան միջոցին, և գիշերն ալ երազին մէջ կը գրաւէ անոր միտքը։ Իր քունը այսպէս ընդհատուելով, դեղնութիւնը կը յայտնուի դէպ ի դէպ իր գեղեցիկ գոյնին. յաճախակի գլխու ցաւեր ի յայտ կուգան, անդամները կը թմրին, սրտի ՀՂՅԻՆ բարախումները կ'աւելնան, կը կարմրի, կը գեղնի։ Այն ատեն այս տեսակ հիւանդները կ'սկսին լալ ակամայ, բարձրաձայն կը խնդան, երբեմն ալ կ'երգեն։ Տխուր և երազատես, յուսահատութիւնը օր ըստ օրէ կը դրաւէ զանոնք և անկարագրելի վհատութեան մը մէջ կը ձգէ։ Այս շրջանին մէջ, երբեմն ալ շատ առաջ անսրժարկը բոլորովին կը պակսի, բայց ատեն կ'ըլլայ որ անկշտութէն մեծ քանակութեամբ կերակուր կ'ուտեն, սակայն ընդհակառակն ուժերնին կը պակսի, և այս անձկալից վիճակը այնքան անտանելի կը դառնայ որ անկարող կ'ըլլան մնուհետեւ ոեւէ գործի։ Երբեմն ալ խմթէրին կ'սկսի տեսակ մը տակնուվրայութեամբ բոլոր գործարաւորութեան մէջ։

Հիւանդները, կ'զգան թէ իրենց գործարանները տեղ կը փոխեն, զնդակի մը պէս կը թաւալին փորին մէջ, երբեմն ալ նոյն իսկ մինչեւ կոկորդը կելլին զիրենք խեղդելու ատիճան. այս տեսակ մը խորհրդաւոր գնդակը այդ խեղճերուն կը պատճառէ սրտի ցաւերնին ճնշում մը և բարախումներ որ այն ատիճան կը յոգնեցնեն զանոնք, մինչեւ իսկ յաճախ ընչառութիւնը կը նեղին։

Երբեմն ալ — և ասիկա աւելի դեռատի աղջիկներուն վրայ կերեւայ — խմթերին արշաւանքը փոխանակ դանդաղ և ատիճանաւոր ըլլալու, յանկարծական կըլլայ, դրեթէ վայրկենական, խօսած ատենին կ'ինան, ընդհանուր ջղագրգռութեան վիճակի մը մէջ կը մնան որ բոլորովին անզգայ կընէ զիրենք։ Այս տխուր տեսարանը որ աւելի նեղութիւն կը պատճառէ չորրը դանուողներուն քան թէ հիւանդին, յաճախ կը տեսնուի աղջկանց Լիսէներուն մէջ ուր վարժուհիները անոնց պղտիկ բաներու պատրուակին տակ իրենց աշակերտուհիներուն հետ կը վարուին իրաւունք անվայել խստութեամբ։

Բարեբաղդաբար առողջապահութիւնը որ կոչուածէն աւելի կը պահանջէ և կուղղէ մեր բոլոր հիւանդութեան ենթակայութիւնները, կրնայ իրական ծառայութիւններ մատուցանել տրամադիր տղու մը մէջ դաստիարակութիւնը կրնայ իրական ծառայութիւններ մատուցանել, ասոր համար պէտք է տղուն ծնողքը, չուրջ գրաւնուողները ներողամիտ ըլլան անոր որպէս զի չը գրգռուի, չը յուզուի, որովհետեւ գրգռումը և յուզումն է որ տղուն մէջ կը զարգացնեն այդ տխուր հիւանդութիւնը։

Արդարեւ դիտենք որ այն աղջիկները որոնք արդէն ենթակայ են ՀՂՅԻՆ զանազան արկածներու, ինչպէս գլխու ցաւ, խեղդուելու պէս բաներ, առանց սրտի հիւանդութեան բարախումներ, ևն. ևն., դրեթէ ապահով ընտրելիներ կըլլան խմթէրիի, ուստի պէտք է կրկնապատկել անոնց մասին խնամք և հսկողութիւն անոնց դարոց մտնալէն սկսեալ։ Պէտք է ուժ տալ մարմնամարզի և զգուշացնել զանոնք ամէն պատճառներէ որ կրնան գրգռել անոնց երեւակայութիւնը ինչպէս նաև ամէն առիթներէ որ կրնան լեցնել անոնց գլուխը ամէն տեսակ պատրանքներով։

Մանաւանդ պէտք չէ թոյլատրել որ անոնք անկողին մտնեն կամ իրենց տունը կամ գիշերօթիկ դպրոցներուն մէջ մինչեւ որ քունկոտին զայ և պէտք է հրամայել որ արթնանալուն պէս անկողնէն ելլեն։ Գրգռիչ ըմպելիները, ինչպէս սուրճը, թէյը, և աղբալան հեղուկները դրեթէ բոլորովին վանելու է։ Զբօսանքի ժամանակ պէտք է ձգել անոնց, մանաւանդ իրենց գիշերօթիկ ժամանակին մէջ, պտոյտները յաճախակի ըլլալու են, երբեմն աւելի կամ նուազ երկարատեւ զիւրազգացութիւնը իրական ծառայութիւններ կը մատուցանէ, ինչպէս ասիկա կը գործադրուի Զուիցերիոյ մէկ քանի գաւառակներուն, և Անգլիոյ ու Ամերիկայի քանի մը քաղաքներուն մէջ։

Անգամ մը որ խմթերին երեւան գայ, մէկուսացումը, օդափոխութիւնը, ճամբորդութիւնը և կանոնաւոր ջրադարմանումը, մեթոտով մարմնամարզը ընդհանրապէս շատ աւելի զօրաւոր են քան դեղարանին բոլոր դեղերը։ Բայց այս բոլոր խրատներէն օգուտ քաղել կարենալու համար պէտք չէ մոռնալ որ բժիշկը միայն կրնայ օգուտ քաղել տալ, հիւանդութեան զանազան նշաններուն համեմատ հարկ եղած դարմանները փոփոխելով, որովհետեւ բուն պատճառին ծանօթութիւնը ամէն հիւանդութեան և մանաւանդ խմթերիի դարմանումին մէջ էական կէտն է, զոր հարկ անհրաժեշտ է լաւ փնտռել։ Արդարեւ յաճախ կը պատահի որ խմթերին առաջ կուգայ արիւնահոսութեան ջնջումէն, ստամոքսի խանգարումէն և կնոջ յատուկ գործարաններուն ուրիշ հաղարումէկ խանգարումներէ, որոնց չէն կրնար ուշադրութիւն ընել չորրը դրսնուողները։

Գալով ամուսնութեան, պիտի ըսենք թէ խմթերիք կիները որոնք ուշադրութեամբ հետեւած են իրենց բժշկին խորհուրդներուն և երկար ատենէ ի վեր իրենց հիւանդութենէն ոեւէ ախտանիշ չեն ցոյց տուած, կրնան առանց ոեւէ անպատեհութեան ամուսնութիւն կնքել։ միայն թէ պէտք է որ այս միութիւնը կատարուի չատ լաւ պայմաններու մէջ, որոնք միայն կրնան իրական ծառայութիւն մատուցանել, և ամուսնութիւնը այսպէս օգտակար կըլլայ ինչ ինչ պարագաներու մէջ։ Զի բաւեր միչտ, ինչպէս հիները կը կարծէին, որ բնութեան նպատակը միայն գոնացուի, պէտք է մանաւանդ որ այդ հիւանդներուն որոնց փափաքն ալ լսելի ըլլայ։

Եթէ բժշկութեան արուեստը երբեմն անկարող է, ընդհակառակն կարող է առողջապահութիւնը և դաստիարակութիւնը առաջքը առնելու համար հիւանդութեանց և մանաւանդ խմթերիին առաջ երթալուն արամադիր կանանց և տղոց մէջ։

ՏՕՔԹ. ՎԱՀԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ
(Բարիզի բժշկ. կանառեն)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ. — Հետեւեալ թղթակցութիւնը փոխանակուեցաւ վարչապետ Մր. Պալֆուրի և Մր. Զէմպրլէնի միջև. —

ՊԻՐՄԻՆԳՀԱՄ, Սեպտ. 9

«Սիրեցեալդ իմ Պալֆուր,

«Բ. օր գումարելի նախարարաց կարեւոր Խորհուրդէն առաջ, խնամով նկատողութեան առի կառավարութիւնը չանգրգռող արդի կացութիւնը, և նաեւ Մաքսային Բարեկարգութեան մեծ խնդիրը։

«Բանի որ դուք, ցորենի տուրքին մասին Պատգամաւորութեան պատասխանելով, եւ ես, Պիրմինկեմի իմ ընտրողներուս խօսք ուղղելով ուշադրութիւն հրաւիրեցինք այն փոփոխութեան վրայ որ տեղի ունեցած է մեր առեւարական կացութեան մէջ՝ վերջին յիսուն տարիներու միջոցաւ, և քննութիւն մը թելադրեցինք այս մասին, չեմ կարծեր որ ո՛չ ես և ոչ դուք միտք ունեցած ըլլաք զուտ կուսակցական վէճ մը գրգռելու։

«Առաջին անգամը չէ որ ազգային և պետական ամենամեծ կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մը յարուցինք, յուսալով թէ մեր բարեկամները և մեր հակառակորդները անկողմնակցութեամբ նկատի պիտի առնեն զայն, և թէ այսպէս հաստատուած քննութիւնը պիտի առաջնորդէ այնպիսի հետեւութիւններու, որոնք ընդունելի ըլլան այս երկրին ժողովուրդին մեծամասնութենէն։

«Մեր տեսութիւնը բանաւոր ըլլար կամ ոչ, անշուշտ մասնակից չէին անոր Ազատական Կուսակցութեան Պետերը։ Սկիզբէն ի վեր անոնք հակառակեցան սա՛ գաղափարին թէ, 1846ին առ հասարակ ընդունուած դրութիւն մը կրնար բարեփոխութեան մը ենթարկուիլ 1903ին, և իրենց կուսակցական կազմակերպութեան բոլոր միջոցները գործածեցին հակառակելու մեր արդի Մաքսային քաղաքականութեան հիմերը փոփոխելուկամ նոյն իսկ զանոնք քննութեան մը ենթարկելու փորձին։

«Բարեփոխութեան մը չատագովները մեծ յուսախաբութեան մը մատնուած էին։ Միութենական Կուսակցութեան մէջ կարծիքներու տարբերութիւն մը կայ։ Սակայն և այնպէս մայրական ժառանգականութիւնը որ չատ մեծ ազդեցութիւն ունի խմթերիին զարգացման վրայ, կրնայ միւսներն ասոնցմով չը փոխանցուիլ բոլոր զաւակներուն, բայ ասած, պատանեկութեան միջոցին առողջապահութիւնը և մարմնամարզը կրնայ շատ արդիւնաւոր եղանակաւ ազդել տղուն առողջութեան պահպանութեան վրայ։

«Ինչպէս դուք, ես ալ կարծեցի թէ ընդհանրապէս կրնան ըլլալ ուղղակի կամ անուղղակի, բայց ամենէն աւելի այս հիւանդութեան տրամադիր ընող պարագաները են անկասկած կերպով ՀՂՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ազդեցութիւնը, կնոջ յաստուկ հիւանդութիւնները, և ուրիշ զանազան պատճառներ զորս շատ երկար պիտի ըլլայ նկարագրել հոս։

«Ժառանգականութիւնը որ գլխաւոր դերը կը կատարէ հիւանդութեանց մեծ մասին մէջ, մասնաւորապէս ա՛լ աւելի կաղդէ խմթերիին վրայ, որովհետեւ քիչ կիներ վերծ կը մնան այս տխուր և անաւոր ժառանգութենէն, մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ ուր անոնց ֆիզիկական դաստիարակութիւնը և առաւել կամ նուազ վերովերեալ կեանքը աւելի տրամադիր կ'ընեն զանոնք։

«Ինչպէս դուք, ես ալ կարծեցի թէ ընդհանրապէս կրնան ըլլալ ուղղակի կամ անուղղակի, բայց ամենէն աւելի այս հիւանդութեան տրամադիր ընող պարագաները են անկասկած կերպով ՀՂՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ազդեցութիւնը, կնոջ յաստուկ հիւանդութիւնները, և ուրիշ զանազան պատճառներ զորս շատ երկար պիտի ըլլայ նկարագրել հոս։

«Ժառանգականութիւնը որ գլխաւոր դերը կը կատարէ հիւանդութեանց մեծ մասին մէջ, մասնաւորապէս ա՛լ աւելի կաղդէ խմթերիին վրայ, որովհետեւ քիչ կիներ վերծ կը մնան այս տխուր և անաւոր ժառանգութենէն, մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ ուր անոնց ֆիզիկական դաստիարակութիւնը և առաւել կամ նուազ վերովերեալ կեանքը աւելի տրամադիր կ'ընեն զանոնք։

«Սակայն և այնպէս մայրական ժառանգականութիւնը որ չատ մեծ ազդեցութիւն ունի խմթերիին զարգացման վրայ, կրնայ միւսներն ասոնցմով չը փոխանցուիլ բոլոր զաւակներուն, բայ ասած, պատանեկութեան միջոցին առողջապահութիւնը և մարմնամարզը կրնայ շատ արդիւնաւոր եղանակաւ ազդել տղուն առողջութեան պահպանութեան վրայ

թեան պատճառաւ, կուսակցութեան քաղաքական կազմակերպութիւնները կազմալուծուցան, և մեր հակառակորդները լիովին տիրացան ասպարէզին։ Իրենց գլխաւոր փաստ ըրին հացը տուրքի ենթարկելու առարկութիւնը, և նոյն իսկ հակառակեցան ո և է փորձի՝ նոր քննութեան մը ենթարկելու արդի տուրքերը, որուն առաջարկուներուն նպատակն էր թէ՝ մեր և թէ մեր Գաղթավայրերուն փոխադարձ օգուտը, և Պետութեան զանազան մասերուն աւելի սերտ միութիւնը։

«Առանց խղճահարութեան սխալն գործածել սուղ հացին հին աղաղակը, և առանց մանրակրկիտ կերպով ի նկատ առնելու խնդիրը հրապարակաւ, նախապաշարումներ ստեղծեցին, և մինչդեռ ժողովուրդը ընդհանրապէս տեղեակ էր անարգել մրցումին այն օտար երկիրներուն կողմէ, որոնք իրենց հրապարակները կը գոցեն մեր առջեւ, իրենց աւելորդ արտադրութեանց առջեւ բաց գտնելով հանդերձ մեր հրապարակները, նկատողութեան իսկ չառին գաղթական հրապարակներուն մէջ մեր վաճառականութեան կարեւորութիւնը, ոչ ալ զանոնք կորսնցնելու վտանգը, եթէ ո և է միջոցաւ գոնացում չտանք անոնց բնական և հայրենասիրական բաղձանքին իրենց մասին մաքսային նախամեծարութեամբ մը։

«Հետեւանքը ա՛յն է որ առ այժմ, ո և է պարագայի մէջ, ընտրողներու մեծամասնութեան համար անընդունելի է նախամեծարական մաքսային համաձայնութիւն մը մեր գաղթավայրերուն հետ, քանի որ հարկ պիտի ըլլայ մինչեւ ցարդ անմաքս եղող ուռեստի վաճառքներուն վրայ նոր տուրք մը դնել, թէեւ չատ փոքր, նոյն իսկ եթէ դեղչ ըլլայ ուռեստի ուրիշ վաճառներու տուրքերուն վրայ։ Որչափ որ չատ կը ցաւինք մեր ընտրողներու որոշման վրայ, և որչափ որ կը խորհինք թէ անոնք սխալած են, սակայն Անգլիոյ պէս երկրի մը մէջ կառավարութիւնը չի կրնար անտարբեր գտնուիլ իր ընտրողներուն որոշման առջեւ։

«Հետեւաբար, կ'ըզգամ թէ առ այժմ յաջողութեան ո և է յոյս չենք կրնար ունենալ եթէ պնդուի որ անմիջական և գործնական քաղաքականութիւնը կր պահանջէ նկատի առնել Գաղթավայրերուն մաքսային նախամեծարութեան խնդիրը, թէեւ զօրաւոր զգացում մը կայ ի նպաստ Մաքսային Բարեկարգութեան միւս ճիւղին, որ պատրաստ է ամէն իրաւասութիւն տալ կառավարութեան, օտար երկիրներու հետ բանակցելու համար աւելի ազատ փոխանակութեան մը համար կեանքի անհրաժեշտ պիտոյքներուն, և փոխադարձ խիստ միջոցներ ձեռք առնել եթէ մեր արդար պահանջումներուն ո և է չնորհում չըլլայ օտարներուն կողմէ։

«Եթէ դուք այս տեսութիւններուն մասնակից էք, ինչպէս կը կարծեմ, ինձի կը թուի թէ բացարձակապէս կ'արդարանաք ընդունելով զանոնք իբրեւ ձեր կառավարութեան քաղաքականութիւնը, թէև ի հարկէ քանի մը փոփոխութիւններ պիտի ըլլան այս առթիւ իր կազմութեան մէջ։ Վերջին ուրբ տարիէ ի վեր իբրեւ գաղթական նախարար մասնաւորապէս ներկայացուցիչը եղած եմ աւելի սերտ միութեան, քաղաքականութեան, որ հաստատապէս օգտակար է թէ՝ Գաղթավայրերուն և թէ մեր չահերուն։ և կը հաւատամ որ այսօր կարելի է—և կրնայ անկարելի ըլլալ վաղը—կարգադրութիւններ ընել այսպիսի միութեան մը համար։ Անօրինակ պատեհութիւններ ունեցած եմ դիտելու դէպքերու ընթացքը և գնահատելու ծովերէն անդին մեր աղգակիցներուն զգացումը։ Հետեւաբար, իմ պաշտօնակիցներէս ո և է մէկէն տարբեր կացութեան մը մէջ կը գտնուիմ և կը կարծեմ թէ իրաւամբ պիտի պախարակուիմ եթէ պաշտօնի վրայ մնամ, և այսպէս բացորոշապէս ընդունիմ իմ քաղաքական ծրագրէս դուրս նեռուիլը անոր ա՛յնքան կարեւոր մէկ մասին։

«Այսպէս կը խորհիմ բացարձակ անկեղծութեամբ հանդէպ ձեր կառավարութեան և անոր ընդհանուր քաղաքականութեան, և առանց անոր ո և է չփոթութիւն պատճառելու կրնամ ինծի սիրելի եղող դասը առաջացնել Դահլիէէն դուրս, և կրնամ յուսալ թէ կատարելապէս անկախ դիրքի մը մէջ ըլլալով իմ փաստերս կրնան ընդունուիլ նուազ նախապաշարումով քան եթէ անոնց կապուիմ մնամ իբրեւ կուսակցական։

«Ըստ այսմ, դուք կրնաք ձեր կառավարութեան արդի քաղաքականութիւնը սահմանափակել օտար երկիրներու հետ մեր առեւտրական յարաբերութեանց ազատութեան մասին, և կը յուսամ թէ պիտի հաւանիք իմ ներկայ պաշտօնէս հրաժարականս տալու Ն. Վեհափառութեան, և ինքզինքս նուիրել պետական միութեան սկզբունքները բացատրելու և ժողովրդականացնելու աշխատութեան, որովհետեւ իմ փորձառութիւնս համոզում դոյացուցած է ինծի թէ այդ սկզբունքները էական են մեր ապագայ բարօրութեան և զարգացման։

Ձերդ անկեղծօրէն,
«Ճ. ՉԷՄՊԼԷՆ»

«ՏԱՈՒՆԻՆԿ ՍԹՐԻԹ,
Հուայթհոլ, 1903 Սեպտ. 16.

«Սիրեցեալդ իմ Չէմպլէն,—Սեպտ. 9 թուակիր ձեր նամակին չպատասխանեցի, զոր ընդունեցի Սկոտլանդիէն Լոնտոն դառնալէս քիչ վերջը, որովհետեւ զիտէի թէ քանի մը ժամէն պատեհութիւն պիտի ունենայինք խօսակցելու խնդրոյ նիւթ եղող կարեւոր նիւթերուն վրայ։ Հետեւաբար, հիմա ձեզ տուած պատասխանս աւելի ամփոփում մըն է մեր խօսակցութեան արդիւնքներուն, քան ո և է նոր բան մը անոնց վրայ։

«Համաձայն եմ ձեզի թէ ժամանակը եկած է որ փոփոխութիւն մը ըլլայ Մաքսային պայմաններուն մէջ որոնցմով կապուած ենք օտար կառավարութեանց հետ մեր առեւտրական գործառութեանց մէջ, բայց տարօրինակ կը թուի արդարեւ որ դուք Նախարարութենէն բաժնուիք այնպիսի ժամանակ մը երբ մեր երկրին տարակարծիք եղող պաշտօնակիցներէն ոմանք կը բաժնուին անկէց։

«Այսու հանդերձ, թէեւ ակամայ, կը խոստովանիմ թէ զօրաւոր են ձեր փաստերը որով կը պաշտպանէք ձեր բռնած ընթացքը, որովհետեւ անոնք հիմնուած են ձեր մասնաւոր և անձնական յարաբերութեան վրայ գաղթային խնդիրներու հետ վերաբերութիւն ունեցող վէճին մասին։ Դուք ո և է ողջկամ մնացած մարդէ աւելին ըրած էք բրիտանական Տէրութեան քաղաքացիներուն հասկցնելու համար թէ պետական աւագ պարտականութիւն մըն է ի մի ձուլել այն զանազան հատուածները որոնց բաժնուած է աշխարհագրապէս Բրիտանական Պետութիւնը։ Իրաւունք ունիք երբ կը պնդէք թէ այդ ի մի ձուլումը իր բացասորութիւնը պէտք է գտնէ մեր առեւտրական յարաբերութեանց մէջ ալ, ինչպէս քաղաքական և զինուորական յարաբերութեանց մէջ։ Ձեզի համակարծիք եմ թէ, մաքսային աւելի սերտ միութիւն մը Մայր Հայրենիքին և իր Գաղթավայրերուն միջեւ օգտակար պիտի ըլլայ երկուքին ալ վաճառականութեան, և եթէ չատ աւելի սերտ միութիւն մը պատշաճ պայմաններով կարելի հաստատուիլ, երկու կողմերուն համար ալ իր առաւելութիւնները պիտի աճին ցորչափ անցնին տարիները և ցորչափ Գաղթավայրերուն հարստութիւնը և բնակիչները բազմապատկուին։

«Եթէ այս մասին մեր երկուքին միջեւ տարբերութիւն մը եղած է երբեք, ա՛յն ալ այդ առաջարկութեան գործնականութեան շուրջը կը դառնայ։ Գաղթավայրերէն կը պահանջենք իրենց մաքսապաշտպան քաղաքականութիւնը սահմանափակել մեզի համար, և անոնք մեզմէ կը պահանջեն մաքսային նախամեծարութիւն մը ի նպաստ իրենց արտադրութիւններուն։ Այս պահանջումներէն առաջինին ըսելիք չունիմ, բայց գալով երկրորդին, քանի որ անիկա պիտի պարտաւորէ մեզ, տուրք դնել ուռեստի վաճառքներուն վրայ, թէեւ չատ թեթեւ, համոզուած եմ որ հանրային կարծիքը դեռ հասունցած չէ այդպիսի կարգադրութեան մը համար։ Ասոր պատճառները դիւրաւ կրնան գտնուիլ անցեալին քաղաքական պայքարներուն և ներկայ քաղաքական թիւրիմացութիւններուն մէջ։

«Ուրեմն եթէ Մաքսային Բարենորոգութեան այս ճիւղը գործնական քաղաքականութեան սահմանին մէջ չէ դեռ այս միջոցիս, իրաւունք ունիք ձեր կարծիքին մէջ թէ պէտք չէ այնպէս ենթադրել թէ ասիկա անլուծանելի կերպով կապուած է Մաքսային բարենորոգութեան այն միւս ճիւղերուն հետ, որուն երկուքս ալ կարեւորութիւն կուտանք, և կը հաւատանք թէ երկրին ալ պատրաստ է նկատի առնել զայն առանց նախապաշարումի։ (Այսինքն մաքսային միութիւնը հաստատել գաղթավայրերուն հետ, բայց առանց հացը սղցնելու։) Այսուհանդերձ խորապէս կը ցաւիմ որ այս հետեւութիւնը, ո՛րքան ալ հիմնաւոր ըլլայ, կը դժուարացնէ ձեզի համար կառավարութեան անդամ մնալ ձեր արդի մասնաւոր պարագաներուն մէջ։ Բայց ա՛յսքան անձնական խնդրոյ մը մէջ չեմ համարձակիր առարկութիւն յարուցանել։ Եթէ կը խորհիք որ կրնաք աւելի լաւ կերպով ծառայել Պետական միութեան շահերուն, որուն համար չատ բան ըրած էք դուք, ազատութեամբ պարզելու ձեր տեսութիւնները գաղթական նախամեծարութեան մասին, և կը յուսամ թէ պիտի հաւանիք իմ ներկայ պաշտօնէս հրաժարականս տալու Ն. Վեհափառութեան, և ինքզինքս նուիրել պետական միութեան սկզբունքները բացատրելու և ժողովրդականացնելու։ Ես ալ աւելի մեծ ըլլալ։ Եթէ այդպէս է, ձեռքէս ինչ կուգայ եթէ ոչ համակերպիլ։

«Ձերդ անկեղծօրէն
«ԱՐԹՈՒՐ ՃԷՄՍ ՊԱԼՖՈՒՐ»

«Ճ. Դ. — Թէ՛ անձնապէս եւ թէ ի պաշտօնէ ուրախ եմ որ Մր. Օսթէն Չէմպլէն (ձեր եղբայրը) չի հրաժարիր կառավարութեան անդամակցութենէն։ Ասիկա նոր ապացոյց մըն է թէ հացին վրայ տուրք դնելու խնդիրը ներկայ պարագաներուն մէջ անգործնական է, եւ անիկա դուրս ձգուելով աւելի լաւ կերպով կարելի է յաւաջացնել Մաքսային Բարենորոգութեան խնդիրը։»

*** Մր. Չէմպլէնի հրաժարականին լուրը շանթահարից ամենքը Լոնտոնի մէջ։ Եւրոպական նախարարին կենդանական գործոց նախարարին հրաժարականները նախատեսուած էին, բայց Մր. Չէմպլէնինը անակնկալ մը եղաւ։ Ազատական թերթերը ցնծութեան մէջ են. ամենքն ալ կը յայտարարեն թէ անոր հրաժարումը արդի վարչութեան վախճանը կը նշանակէ։ Նախարարական թերթերը ցաւ կը յայտնեն նախարարին քաշուելուն վրայ, որուն գովեստը կ'ընեն անկուղական բառերով։ Ընդհանուր ընտրութիւնները մօտալուտ կը նկատուին։ Թայմզ երկու խմբագրական հրատարակեց, մին Մր. Չէմպլէնի, միւսը դահլիճին վրայ։ Առաջինի մէջ Թայմզ գովեստ կը կարդայ Մր. Չէմպլէնի Անգլիոյ մատուցած մեծ ծառայութիւններուն, եւ կ'ըսէ.— Մր. Չէմպլէն մինչեւ հիմա մեր տեսած քրիստոնական պետական հայրենասէրներուն ամէնէն մեծն է, որովհետեւ ամէնէն եռանդուն հաւատքը ցոյց տուաւ։ Երկրորդ յօդուածին մէջ, Թայմզ կ'ըսէ թէ Մր. Չէմպլէնի եւ Մր. Պալֆուրի միջեւ փոխանակուած թղթակցութիւնը կը թուի աւելի զօրացուցած ըլլալ Դահլիճին դիրքը։

*** Սէնթ Էնտրիուզի ընտրական շրջանակին մէջ կառավարութիւնը ապրեցաւ մը կորսնցուց։ Ազատական Մր. Էլլիս չահեցաւ 1,324 ձայն ընդդէմ պահպանողական Թոմսընի, որ ստացաւ 1,288 ձայն։

*** Անգլիոյ առեւտրական նախարարը 495 էջէ բաղկացեալ Կապոյտ Տետրակ մը հրատարակեց, որ զանազան տեղեկութիւններ կը պարունակէ տնտեսական, վիճակագրական և ուրիշ առեւտրական խնդիրներու վրայ, որոնք այս միջոցիս չահեկան են Մր. Չէմպըրլէնի մաքսային բարենորոգութեան ծրագիրը ուսումնասիրելու համար։ Կառավարութիւնը քննութիւն կատարած է Մեծն Բրիտանիոյ արտադրութեան, ներածութեան, ճարտարարուեստին և գործաւորաց թոչակներուն վրայ։ Հաւասական տեղեկութիւններ կան։ Մէկ մասը ցոյց կուտայ Մր. Չէմպրլէնի ծրագրին առաւելութիւնները, մէկ մասն ալ անոր անպատեհութիւնները։ Ամբողջ արտադրութեան գալով, 1890էն ի վեր կայուն վիճակի մէջ մնացած է. դէպի օտար երկիրներ արտադրումը պակասած է, մինչդեռ դէպի գաղթավայրերը աւելցած են։ Պատրաստ վաճառքներու ներածութեան, ինչպէս նաև եւրոպական երկիրներէն և Միացեալ Նահանգներէն եկած մենդական արտադրութեանց ներածութեան գալով, 1890էն ի վեր մեծապէս աւելցած են։ Հետեւաբար Անգլիա աւելի դներ է քան թէ ծախեր է։ Արդէն այս պարագան էր որ անհանգիստ կ'ընէր Մր. Չէմպըրլէնը և իր համախոհները։ 1902ին Անգլիա օտար երկիրներէն կը ներածէր (անգլիական գաղթավայրերը մէջը ըլլալով) մէկ միլիառ 300 միլիոն ֆր.ի ցորեն, 850 միլիոն ֆր.ի հաւկիթ, կարագ և պանիր, 815 միլիոն ֆր.ի միս, 160 միլիոն ֆր.ի արջառ, 200 միլիոն ֆր.ի թարմ պտուղ։ Ցորանա 1890ին Անգլիոյ հրապարակները ղրկեց 1120 միլիոն ֆր. իր արտադրութիւններէն, և 1902ին ալ 1265 միլիոն ֆր. իր արտադրութիւններէն։ Գործաւորներու թոչակին գալով, ամերիկեան գործաւորին թոչակը 50 % աւելի է անգլիական գործաւորին թոչակէն։ Նոյն կապոյտ Տետրակին համեմատ, ֆրանսացի գործաւորին թոչակը բրիտանական թոչակին երեք չորրորդին միայն համաչափ է, գերմանական թոչակն ալ երկու երրորդին։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Քաղաքական աշխարհին անդորրութիւնը այս պահուս Անգլիոյ կողմը դարձած է նախարարական տագնապին պատճառաւ։ Բոլոր Եւրոպայի մամուլը այդ խնդրով չահագրգռուած է, որովհետեւ Դահլիճին փոփոխութիւնը կրնայ ազդել Անգլիոյ ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ։ Եւրոպայի հանրային կարծիքը հիմա կը խօսի անոր վրայ քանի որ Մր. Չէմպրլէնի հրաժարականի հրամարմամբ առաջ եկած ընդհանուր կացութիւնը հետաքրքրական է և կարեւոր։

ՄԱՍՈՒՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ. — Ցորանց Եօզէֆ կայսր Ռազմափորձերու դաշտէն հրովարտակ մը ուղղեց ամբողջ երկրին, մասնաւորապէս Մաճառստանի։ Դիտելի է որ նախ Մաճառ երկու ազգաբնակներուն վիճակին վրայ, որոնք ռազմափորձ կատարեցին գահաժառանգ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արշիդուքսին առջեւ, գովեստ կը կարդայ Հեծելազօրայ, զոր Ն. Վեհափառութիւնը ինք անձամբ տեսաւ Կալիցիոյ Ռազմափորձերուն առթիւ։ Կայսրը կ'ըսէ.— «Որքան կ'արդարանայ իմ նը պատաւոր կարծիքս ի մասին զինուորական արդիւնաւորութեան, պարտուց անձնուիրութեան, և համբերչի զործակցութեան իմ ամբողջ Բանակիս բոլոր մասերուն, ա՛նքան ալ որոշած եմ պահել արդի փորձուած պայմանները։ Իմ Բանակս մեծ պաշտօն մը ունի կատարելու յօգուտ Աւստրիոյ և Մաճառստանի։ Միացեալ և անբաժան, իմ Բանակս պիտի մնայ հզօր ոյժ մը ի պաշտպանութիւն Աւստրեւմանառ Պետութեան, բոլոր թշնամիներուն դէմ։ Իմ հաստատակամ բանակս, իր երդման հաւատարիմ, պիտի չարունակէ ընթանալ պարտուց կատարման չաւղին մէջ։ Պիտի ուղղորդի միութեան և ներդաշնակութեան ոգիովը, որ կը բառնայ ամէն կարծիքի տարբերութիւններ, մէն մի ցեղի մասնաւոր յատկութիւնները գործածելով ամբողջին բարիքին համար։

«ՑՈՐԱՆՑ ԵՕԶԷՖ»

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.— Բարիզի մէջ այժմէն սկսան մեծամեծ պատրաստութիւնները։ Կեդրոնական թաղերու և Օբէրայի ծառուղիին խանութպանները ժողով գումարելով որոշեցին զարդարել արքայական թափորին վրայ դտնուող ճամբաները։ Զօրանդէսը Վէնսէնի մէջ պիտի կատարուի։ Նոցին Վեհափառութիւնք իրենց հետ պիտի ունենան բազում հետեւորդներ արտաքին գործոց Նախարարէն զատ։ Արտաքին գործոց Պաշտօնարանին մէջ հիմնական փոփոխութիւններ կ'ըլլան, որովհետեւ Պաշտօնարանը թէեւ դուրէն ամէն կրպով կատարուլ և հանգստաւէտ կ'երեւի, բայց մէջը չատ պակասութիւններ կան արքայական պալատի մը վերածուելու համար։ Նոցին Վեհափառութիւնք պիտի բռնեն այն սենեակները որոնք յատկացուած են Տէր և Տիկին Տէլքասէի։ Կառավարական ճարտարապետ Մ. Շրտան աչքէ կ'անցընէ արքայական յարկաբաժիններուն դրուագումը, և Էլիզէի արարողապետը կը պատրաստէ այժմէն ցանկը կարասիներուն և գեղարուեստական գանձերուն որոնց միջոցով պիտի լեցուին սենեակները։ Ասոնց մեծ մասը պիտի առնուի Ֆոնթիէնեի և Ֆոնթէնէպլոյի դղեակներէն, ինչպէս եղաւ Զարին այցելութեան ժամանակ։

ՍԵՐՊԻՍ.— Թագաւորին եղբայրը Արսէն իշխան Բարիզէն անցնելով Բեթերսպուրգ կ'երթայ, Զարին ներկայանալու։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ.— Մ. Լուպէ Մոնթէլիմարի մէջ զինուորական ճաշ մը տուաւ ռազմափորձերու հրամատարներուն և օտար զինուորական կցորդներուն, և այդ առթիւ հետեւեալ բաժանաւոր արտասանեց.—

«Այս քաղաքին մէջ որ չատ մը պատճառներով յոյժ սիրելի է ինծի, մեծ ուրախութեամբ բարի գալուստ կը մաղթեմ օտար ազգերուն որոնք ներկայ եղան մեծ ռազմափորձերուն և պատասխանեցին մեր հրաւէրներուն։ Կը յուսամ թէ իրենց հետ պիտի տանին ընտիր լիյատակներ այն քանի մը օրերուն մասին զոր մեր մէջ անցուցին։ Պիտի կրնան ըսել իրենց Վեհափառներուն, Կառավարութեանց Պետերուն և Նախարարութեանց թէ իրենք Ֆրանսայի մէջ գտան մեր բանակին կողմէ հանակիր և մտերմական զգացումներ։ Տեսա՛ք իմ, 1882էն ի վեր ԺԴ. և ԺԵ. Զօրաբանակները կանչուած էին մասնակցելու ընդհանուր ռազմափորձերուն, և հետեւաբար կառավարութիւնը իրաւամբ մտածեց թէ հարկ է այս տարի դրօշի տակ կանչել զանոնք, որպէս զի իրենց զինուորական կրթութեան աստիճանը և իրենց կազմակերպութեան մէջ գտնուած թերութիւնները նկատի առնուին։ Պատերազմական նախարարը, ականատես ըլլալով վերջին գործողութիւններուն, ցոյց տուաւ թէ ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն ունին անոնք իրեն համար։ Զեմ փափաքիր, չեմ ալ կրնար իմ անձնական դատաստանս տալ վերջացող ռազմափորձերուն վրայ. բայց պարտաւոր եմ դիտել տալ թէ զօրավար Մէղէնոյէի վերջին հրամատարութեան տակ, որու ճարտարութիւնը և անձնուիրութիւնը կը հաւասարին իր համեստութեան, և Կրաէ և Մաթի զօրավարներուն հրամատարութեան տակ, ռազմափորձերը յոյժ չահեկան եղան։ Ցանուն Հանրապետութեան կառավարութեան մեր անկեղծ չնորհակալութիւնները և չնորհաւորութիւնները կ'ուղղեմ ռազմափորձերուն մասնակցող բոլոր ոպաներուն, իրաւարարներուն, որոնց բարձր ձեռնհասութիւնը ապագային համար օգտակար դասեր պիտի տայ, և բոլոր զինուորներուն որոնք չնչահիկ յատկութիւններ ցոյց տուին։ Գաւաթս կը բարձրացնեմ ի սրտէ ի պատիւ Ֆրանսական Բանակին։»

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, Սեպտմ. 20.— Սկովտիոյ նախարար Լորտ Պալֆուր օվ Պրրլի և եկմտական պաշտօնատան խորհրդարանական քարտուղար Սըր Արթուր Էլիբդ հրաժարեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.—Վիլհէլմ կայսր Ֆրանց-Ֆերտինանտ արշիդուքսին հետ այս առտու որսի գնաց։ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը այսօր ունկնդրութիւն ընդունեց գերման վարչապետ կոմս Պիւլովը, որուն տուաւ իր կենդանագիրը, բնական մեծութեամբ։

—Վիլհէլմ կայսրը իրիկուան ժամ 10ին մեկնեցաւ Տանցիկ, ատազին ամբոխի մը խանդագին ցոյցերուն մէջ, հրաժեշտի յոյժ սիրալիր ողջոյններ փոխանակելով Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր հետ, որ անոր ընկերացած էր մինչեւ կայարան։

—Ֆրանց-Եօզէֆ կայսր այս առտու ընդունեց Հունգարիոյ վարչապետ կոմս Խիւն Հէդէրվարին, որուն հետ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ նախարարական տագնապին վրայ։

ԱԹԷՆՔ.— Թաղապետական ընտրութիւնները որոնք վերջացան, ամենուրեք ստուար մեծամասնութիւն մը տուին Տէլեանիսի կուսակցութեան։ Աթէնքի մէջ միայն քաղաքապետարանի ընտրելիները յաջողեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երկրաշարժի չատ բուռն ցնցում մը պատահեցաւ Սանթիակոյի մէջ (Բուպա)։ Քանի մը նիւթական վնասներ միայն տեղի ունեցան, բայց մեծ խուճապ մը յառաջ եկաւ։ Ժողովուրդը տուները կը լքէ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կը հաստատուի այն զրոյցը թէ Ֆրանց Եօզէֆ կայսր եւ Վիլհելմ Էմմանուէլ թագաւոր յառաջիկայ Նոյեմբերին պիտի տեսակցին Լոնտոնի մէջ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1903 8/21 Սեպտ. Բշ.)

ՑՈՐԵՆ

Սէրթի էքսթրա, օխան	31	փր.
»միջին տեսակ և Բուռմէլի	30-30½	»
Ճերմակ Ա. լիպրաէն պակաս	8¾	ղր.
» Բ. »	9-9¼	»
Մախլութ (խառն) »	10-10½	»
» (հաճարով) »	11-12	»

Այսօր ժամանեց Բուռմէլի 17 վագոն լիպրաէն պակաս 9½-10 կարծր 11 ղրշ.

Ա Լ Ի Ր

Տեղական քըրմա Ա. պարկը	70	ղր.
» » Բ. և Գ. »	65-68	»

Թ Ե Փ

Օխան 15 փարա։

Գ Ա Ր Ի

Աղէկ տեսակը	10¾	ղրշ. գրիւ
Երկրորդ »	10¼-10½	»

Մ Ի Ս Ի Ր

Օխան 27-29 փարա։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՎԱՆԷՆ կը գրեն մեզի.— Զանչեանց որբանոցին Բ. տարեշրջանի քննութիւնները արդէն իրենց ատենին կատարուած են գոհացուցիչ կերպով։ Օգոստ. 15ին ուրբաթ օր ալ կատարուեցաւ պաշտօնական ամանդէս մը ի ներկայութեան Վսեմ. Միւթէսարրիֆ փաշային, որ մասնաւոր հոգածութիւն մը ունի ժողովուրդին սիրական այս բարենպատակ հաստատութեան հանդէպ։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քաղերգով, զոր ներկաները ունկնդրեցին յոտնկայս, ուրկէ վերջ երկու պզտիկ որբեր կարդացին թուրք։ ճառեր, որոց մէջ խիստ գեղեցիկ լեզուով մը մաղթանքներ ըրած էին Վեհափառ Կայսեր Թանկագին կենաց ու արեւշատութեան համար։ Ինչպէս նաև չնորհակալութիւն յայտնեցին Սրբազան Պատրիարք Հօր ու որբանոցի յառաջդիմութեան համար աշխատող բոլոր բարերարներուն և մասնաւորապէս իրենց մեծ բարերար հանգուցեալ Զանչեանց աղաներիդորին։ Հանդէսէն վերջ բարձրատիճան հանդիսականները հիւրասիրուեցան սուրճով, թէյով ու օշարակով և երկու ժամուան ուսկնդրութենէ մը յետոյ, մեկնեցան խիստ գոհ և ուրախ տպաւորութեան մը ներքեւ։

—Օգոստ. 19ին Վեհ. Սուլթանին երջանկաբեր Գահակալութեան տարեդարձի հանդէսները խիստ փայլուն եղան։ Կուսակալ փաշայի կողմէ յատուկ հրաւիրմամբ Զանչեանցի որբանոցի որբերն ալ ներկայացան և իրենց ուսուցիչը ի դիմաց որբերուն եւ Աղբակի բոլոր հայ հասարակութեան ճառ մը կարդաց, որով ամբողջ հայ ժողովրդեան վայելած Կայսերական լիառատ բարիքները թուելով մաղթանքներ և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենաց համար։ Ցետոյ որբերը սկսան երգել յատկապէս պատրաստուած երգեր։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

Սուրհանդակ՝ Երուսաղէմի գործերուն վերաբերեալ կարեւոր լուրեր կուտայ՝ իր երէկի թիւով. կարդալ՝ արդեօք զա՛նս։—Իբր թէ՝ չորեքշաբթի օր մէկ բանի անձեր իր խմբագրատուն դիմելով՝ Նորակալութիւն յայտներ են Ս. Երուսաղէմի հայոց ազգային Նորընտիր լուսարարապետին վերաբերեալ ըրած հրատարակութիւններուն համար, և բերանացի յայտնութիւններ ալ ընելով՝ հաստատեր են թէ՝ Սուրհանդակի մէջ գրուածները կատարելապէս ճիշտ են և իրողութեան համապատասխան։ Նաեւ, իբր թէ նոյն անձերը գացած են ուրիշ թերթի մը խմբագրատունն ալ, ուր կ'ընդունուին ու կը հրատարակուին եղեր նպաստակառոյ գրուածքներ ի պաշտպանութիւն խնդրոյ առարկայ եղող երկու եկեղեցականներուն։ («Ուրիշ թերթ մը» ըսելով անշուշտ Մանզումէն կ'ակնարկուի)։

Սուրհանդակ, երկու օր առաջ այս ճիշտ այս կէտով վաւերականութիւն ունեցող լուրեր մըն ալ՝ Ազգային դրիչէն ստացուած—կամ աւելի ճիշտ՝ յերիւրուած—նամակով մը կ'ուզէր կլլեցնել հասարակութեան։ Բայց Սուրհանդակ այնքան միամիտ կը կարծէ ընթերցողները, որ հաւատ ընծայեն այսպիսի հողմածին լուրերու։ Կ'ուզեր թէ չատ նեղն ինկած է խեղճը, որ այսպէս հովէն ու ծովէն լուրերու կը սպասէ։ Իր ըսածները նշանակութիւն մ'ունենային թերեւս, եթէ կարենայր ցոյց տալ թէ՝ ինչ տեսակ անձեր են իրեն դիմողներն ու գրողները, ինչ աստիճանի հասկացողութեան տէր են և ինչ վստահութիւն կրնան ներշնչել Մի՛ գուցէ ասոնք ալ անմոլորեն են, որոնցմէ կը քաղէ արդէն իր նպաստակառոյ լուրերը։

Սուրհանդակ կը հաւատայ արդեօք, երբ մենք ալ իրեն ըսենք թէ՝ չատ չատ բանգէտ ու իրազեկ անձինք՝ պժգանք միայն կը զգան՝ իր թերթին մէջ հրատարակած անհիմն զրոյցներուն և երեւակայական usուցութիւններուն դէմ։ Կը հարցնենք Սուրհանդակին, իր հրատարակածները նպաստակառոյ են, թէ անոնց տրուած ստոյգ պատասխաններն ու հերքումները։

ԳԻՏՈՒՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Սուրհանդակ բոլորովին ճարտարած իր ջատագոված ձախող դիրքի պաշտպանողական մը գտնելէ, անգամ ալ սկսած է, պատառական գրաւածներու ապաւինիլ և երեքիսանթեւով կը գրէ թէ մէկ քանի անձեր դիմում ըրած և երախտագիտական, չնոյ հաւատարական, քաջալերական և ներբողական ուղերձ մը մատուցած են իրեն բերանացի՝ անշուշտ սխալ ու անճիշտ լուրերով Երուսաղէմի մէջ յուզած միաբանական խնդիրը արծարծելով, վերջապէս Երուսաղէմի գործերուն ելքագրութեան մը ենթարկած ըլլալուն համար։ Զարմանալու բան մը չկայ սորմէջ քանի որ ա՛յնքան անհիմն արտատոգութիւններուն անգամ իրենց մէկ երկու ջատագովները կրնան ունենալ. միայն ցաւալին ա՛ն է որ Սուրհանդակ սանկ խեղճ ու կրակ ի՛նչ տերով սիւնակներ կը լեցնէ ամէն օր, պաշտպանած ըլլալ յաւակնելով խնդիրը՝ որուն պատասխանատուութիւնը իր ըմբռնածէն խիստ մեծ է։ Ասիկա զատ կ'ըսէ թէ, ազ մարդիկը Մանզումէի տպարանն ալ գալով, չատ մը բաներ խօսած են եղեր և մենք նպաստակառոյ գրուածքներ կ'ընդունինք եղեր։

Սուրհանդակ պէտք է գիտնայ որ եթէ առաւօտէն մինչեւ իրիկուն տպարան երթեւեկող անձանց խօսածներն քննադատութիւնները նկատողութիւն առնենք, ամէն օր քանի մը սիրեղ տեղ պէտք է յատկացնենք Սուրհանդակի նկատմամբ ըսուած զրաւներուն համար։ բայց չենք կրնար որ խմբագրութեան պաշտօնը մնայ չեւ այդ տեղերը իջած ըլլայ։ Դեռ մեզի համար անպէտ չէ։ Գալով նպաստակառոյ գրութեան՝ մենք այս անգամ մեր ամբողջ հրատարակութիւններուն մէջ միակ նպաստակէտ ունեցած ենք Երուսաղէմի մեր վանքին չանը պաշտպանել և չթողուլ որ, անոր վնասել ուզողներ յաջողին ոտնձգութիւններ ընել։ Այս է մեր միակ նպաստակը։

Սուրհանդակ եթէ չկրնար ինքզինքը պաշտպանել, պէտք է բաղդաւորութիւն խոստովանի, եթէ ոչ ենք արտօներ որ մեր բերնով ինքզինքը պաշտպանէ. եթէ մենք ո և է ըսելիք ունենանք, մեր թերթին միջոցաւ կրնանք հրատարակել։

ՎԿԱՅԵԱԼ Օրիորդ մը պարտաւորեցաւ տուներու մէջ դասախօսել հայերէն գիրերանութիւնը, գերմաներէն և անգլերէն լեզուներ ու գիտութիւնք։ Կրնան դիմել թերթիս խմբագրատունը։

ՎԱՆԱՅ ԿԵԴՐ, ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Վանայ Հայկազ. Կեդր. Վարժարանի կառուցման համար Նուիրատուներուն մէջին մէջ Նորութիւն մը երեւցաւ։ Քաղաքակից մը է Նուիրատու, որ հաստակութեան մը սիրած վարժարանին հանդէպ իր համակրանքը կը փութայ յայտնել, ասոր համար կրկին արձագանգ ու նշանակիչ չէ՞ արդեւք այդ նուէրը, որքան ալ նիւթական արժէքի տեսակէտով համեստ ըլլայ։

Տրուած նուէրն է քանի մը ընտիր հիւթիւկ (ընկուզենիի կոճղ), որոնք թէ՛ կրնան շէնքին կահաւորման գործին մէջ պէտք ըլլալ և կամ թէ ծախուելով դրամի վերածուիլ։ Նուիրատուն է Վանայ նշանաւոր Թուրք անձնաւորութիւններէն Մոկս գաւառի գայմակամ Մուռթլա պէյը, կրթասէր, քաղաքավար և վեհանձն անձնաւորութիւն մը։

Այնիւ քաղաքակիցի մը կողմէ այս նիւթիս առթիւ պէտք կը տեսնենք վերստին կոչում ընելու մեր կրթասէր ազգայնոց, որ լաւ եւս ըմբռնելով նշանակութիւնը այս սրտաբուխ նուէրին՝ հնարաւոր պարտականութեան մը մասին, իրենք ալ փութան նիւթապէս նպաստել իրենց զաւակներուն ի նպաստ ստանձնուող այս կրթ. հաստատութեան, որուն առաջին յարկը, ինչպէս գրեցինք, լրացած և երկրորդին շինութեանն սկսած է. և որ, թերեւս, ի մեծ վիշտ ամբողջ ժողովրդեան մը, կասի՝ պատանի նպաստներուն ուշանալէն։ Ապահովապէս կարելի պիտի ըլլայ աւարտել ամբողջ շէնքը, եթէ ազնիւ մարդիկը, շատակն սիրտերէնն ու քսակէն բանալով արձանագրել տալ իրենց անունը Վանայ կեդրոնական վարժարանին բարերարաց ցանկին մէջ։

Ինչ մըն ալ անցինք ուրիշ կէտի մը որ պարտականութեան տեսակէտով այնքան անծանօթի է. այն է կեդրոնականի բարեշէն խնամակալութեան գործադրած այն անկեղծ ու խանդալից ջանքերը, որոնք այնքան պատուաբեր են և անմոռանալի։

Մանաւորապէս հիացական յարգանքով մը է որ կը տեսնենք խնամակալութեան ազնուական ատենապետ Վահ. Գալուստ էֆ. Ճիտէչեանի, և բարեշէն Արմենակ էֆ. Վուլունիկեանի ինչպէս նաեւ ամէնուն, անձնական ջանքերը։ Քաջայոյս ենք որ այս անգադրում ջանքերը, մինչեւ կեդրոնականի շէնքին աւարտումը, փառաւոր պսակադրութիւնը պիտի ըլլան իրենց ջիգած ամէն ջանից և էն մեծագոյն բերկրանքը պիտի պատճառեն իրենց։

* * *

ՀԱՂԱՐԱՄԻՋԻ ԴՊՐՈՑԸ ԵՒ ՆԿԵՂԵՑԻՆ

Անցեալ 22ին, ուրբաթ օրը քաղաքամիջի Օիսուսեան և Շուշանեան երկսեռ վարժարանաց բացման և վկայական յանձնելու աւարտող աղջիկ ու մանչ երկու կարգերու վկայականաց բաշխման համեստ հանդէսը տեղի ունեցաւ նախագահութեամբ Տ. Մատթէոս վրդ. Անէմանի։ Ներկայ էին Քաղաքամիջի բնակիչներէ երկսեռ բազմութիւն մը և Ագիսանէն եկած քանի մը ծանօթ քահանաներ։

Թոքերու արտասանութիւնները և չրխնաւարներու ճառերն ու տրամախօսութիւնները ծափահարութեանց արժանացան։ Տեղեկագիրը զոր կարդաց տնօրէն դասատու Պ. Բարունակ Տ. Օտրոբիւնեանը՝ ի յայտ բերաւ վարժարանի արդի քիչ շատ թէ՛ յառաջդիմական վիճակը և թէ՛ գանուող նիւթական պակասները, որոնք չնորհիւ Միացեալ Թաղականութեան ջանքերուն, ամբողջանալու յոյսը կուտան։ Տնօրէնը ապա գեղեցիկ խրատական մը խօսելէ վերջ, երկսեռ աւարտողներուն վկայականաց բաշխումը կատարուեցաւ։ 11 մանչ և 4 աղջիկ ուսանողներ վկայականի արժանացան։

Տ. Մատթէոս վրդ. յորդորական մը կարդաց, չեւտելով որ Վանեցիք կրթասիրութեան մասին հանած և ունեցած հարաւնուն ըստ ամենայնի համայնեցնելու են դպրոցներուն նաեւ արտաքին վայելչութիւնը։

Ապա Տ. Մատթէոս հայր պանպանիչով մը փակեց հանդէսը և հանդիսականք գոհունակ մեկնիլ սկսան։

Տարրական նախակրթութեան վերջամեայ շրջանն աւարտող 11 տղաքը այսուհետև Կեդրոնականի մէջ պիտի երթան շարունակելու և աւարտելու ուսումնին, իսկ 4 ընթացաւարտ օրիորդները տուներնին պիտի երթան, քանի որ Քաղաքամէջի աղջկանց բարձր ուսումնարան չունինք, և Այգեստանի Սանդխտեան օրիորդաց վարժարանը, որ Վանայ աղջկանց բաձրագոյն և բազմարդիւն միակ վարժարանն է, զրկելն ալ դիւրին չէ։

Քաղաքամիջի Ազգ. վարժարանաց կրթական վիճակը կարելի է ըսել որ տակաւ յառաջդիմել սկսած է։ Նախ անոր համար որ ուսուցիչները ըստ կարի նախանձախնդիր են իրենց գործին մէջ և ապա՝ 3 տարիներէ ի վեր պաշտօնավարող միացեալ թաղականութիւնը իր պաշտօնին տէրն ըլլալով՝ արդէն իսկ յաջողած է քաղաքիս երկսեռ դպրոցներու նիւթական մատակարարութեան կարեւոր գործն քիչ շատ լաւ վիճակի մը վերածելու, հոգ տանելով միանգամայն եկեղեցեաց տարիներէ ի վեր ունեցած զանազան պարտքերն վճարելու։ Անոնց գործունէութիւնը գովեստի և շնորհակալութեան արժանի է։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1904
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍՈՓՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ծաւաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցն հրապարակ եւլած է խնամակալ և մաքուր տպագրութեամբ։ Ինչպէս մի՛ քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր աւուր եկեղեցական արարողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ և հրահանգներ ունի։

Ի դիտութիւն պատուարժան հասարակութեան Հոգաբարձութիւնս կը փութայ ներկայիս ծանուցանել թէ՝ միայն Հիւանդանոցիս պարզ օրացոյցն է որուն ճշդութիւնն վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանէ, հետեւաբար պէտք է ուշադիր գտնուիլ Հոգաբարձութեանս կնիքին ուր գրուած է «Սփփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի, 1904։»

Հոգաբարձութիւնս գոհութեամբ սրտի կը ծանուցանէ թէ՝ բարեսէր ազգայնոյ Հիւանդանոցիս նկատմամբ տածած սիրոյն և հոգածութեան իբր արդիւնք անցեալ տարի 60000 հատ պարզ օրացոյց սպառած է և լիայոյս է թէ աւելի եւս սպառման մեծ ապարդիւ մը կայ, եթէ իւրաքանչիւր անհատ առհասարակ փութայ գնել մէկ մէկ հատ որով հաստատութեանս մէջ խրնամեալ 1100ի մօտ պատսպարելոց նըպատած ըլլալու մեծ հաճոյքն ունեցած պիտի ըլլայ։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Հոգաբարձութեանս գրասենեակն մեծ նոր խան մէջին յարկ թիւ 48, 49, 50, ինչպէս նաեւ կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

(ԿՆԻՖ)

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

21 Սեպտեմբեր 1903

Ֆրանս. 3%	3% Français)	96 50
Ռէնթի	(Tab. Turcs)	388 —
Գոնսոլիտ	(R. Turque D.)	31 67
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	125 —
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	577 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	103 —

ՆՇԱՆԱԳԻՐՔՈՅԹԻՒՆ

Շաբաթ իրիկուն Պէշիքթաշ, Շաքարհանց բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը՝ Օր. Մաքրուհի Շաքարեանի, Լեւոն էֆ. Տէր-Հայկակեանի հետ, երկու կողմէ ազգականներու և բարեկամներու ներկայութեան։

Օր. Մաքրուհի ազնիւ ձիրքերով օժտուած է և Լեւոն էֆ. գործունեայ և պատուաւոր երիտասարդ մըն է։

ԹԷՎՁԻՀԱԹ

Տէրսաասէթ էշեան այնիէ քեսթիպի րիհաթլու Իպրահիմ էֆէնտիէ ըիեթպէի սալիսէ թէվֆիհ պույրուլմըշ տրը։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՑԵԷ

Բուսմանիա տէվլէթիինին Բօմա սէֆարէթի քեսթիպի Մ. ը Մէթերլիկանքն միթէլէֆա բէսէրի ըրէնս ժան կիկատան գալան նըշանը ալիի Իֆթիխարը թաալիգ իմմէսինէ միւսաասէրի Սէնիէի ճէնսպ Բատիշահի շայան պույրուլմըշ տրը։

* * *

Պոմպայ պաշ չէհպէնտէրի սաատ. Լմին պէյէ հայտէթլու Մեկիլիթէրա զըրալը հաղրէթլէրինին Տէշիտէ իթրա օլունան մէրասիմը թէթէվվիւճիյէսինին խաթրըրէսի օրմագ իւզրէ իհտաս օլունան կիւմիւշ միտալհատան պիր գըթաբը իթա օլունմըշ վէ մուսմիկէյէ թարաֆներտան դաղուլ վէ լէտէլիճապ թաալիգի խուսուսունա պիլիսիրիան միւսաասէրի Սէնիէյի հաղրէթը Բատիշահի էրզան պույրուլմըշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Ինչպէս կը գրուի, Բումէլիի մէջ երեւան եկած Պուլկար հրոսախումբերը տակաւ կը ցրուուին և անհետ կ'ըլլան, Օսմ. քաջարի զօրքերուն կողմէ։

Ընդհարում մը պատահեցաւ Մանաստիրի Բօվաթիչա լեռներուն մէջ պահուրտած աւազակներուն և Օսմ. զօրաց մէջ. աւազակները կոտրուեցան. մեռեալներուն մէջ կան քանի մը հրոսապետներ։

Բրիթիչայի կողմերէն (Օխրի) աւազակները վտարուեցան։

Ֆլորինայի գաւառին Քաշանոյ բլուրին վրայ աւազակները ցիրուցան եղան։

Երկու Պուլկար աւազակապետ սպանուեցան Բէրի Պալքանի մէջ (Սիրոզ) պատահած ընդհարման միջոցին։

Բրըք-Բիլիսէի էրիքլէր գիւղին և Սերոզի Բէրին և Բաչինա գիւղերուն մէջ ընդհարումներ կատարուեցան և Պուլկարները վանուեցան։

—Սելանիկի նահանգին Բէրիմ լեռներուն վրայ պուլկար հրոսախումբերը օսմ. զինուորներէն պարարուեցան. աւազակները յանդգնելով զէնքի դիմել ընդհարում մը տեղի ունեցաւ, որմէ ետք պուլկարները ցիրուցան եղան ձգելով 45 մեռեալ, որոնց երեքը պետեր էին։

—Որոշուեցաւ հեռագրաթելով իրար կապել Պապայի—Արթիքը և Բրըք քիլիսէն, նաեւ Օխրին ու Տիրճէն։

—Նեվէհրցիւմա և Սահիր Ցնդանոթակիրները Դոսովայի և Բրիվեզայի ծովեզերքը պիտի երթան, մաքսային հսկողութեան համար։

—Պրուսայէն 15 ձի զրկուեցան, կայս. Բ. զօրաբանակին (Էտիրնէ) համար։

—Բումէլիի օսմ. զօրքերուն համար ձմրան հանդերձեղէններու նուիրատուութիւնները կը շարունակուին։ Էտիրնէի նահանգին արքունի կալուածներու յանձաժողովներուն պաշտօնեաները իրենց մէկ ամսականին % 10 նուիրեցին այդ առթիւ։

Սապահ հետեւեալը կը գրէ.— «Նուիրատուութեան գործին մէջ, առանց ազգի և կրօնքի խտրութեան, բոլոր Օսմանցիներուն՝ ցոյց տուած գովելի հայրենասիրութիւնը և մասնակցութիւնը, կը գրենք միշտ։ Այս անգամ եւս հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.—Բերայի պատժական Բ. Ատեանին անդամ Վահ. Ցարութիւն էֆ. Մոսիչեան 100 զրշ դուլպայ, Տիկինը 75 զրշ., որդին կիրակս էֆ. և երկու փոքրիկ աղջիկ զաւակները 25 զրշ., իսկ եղբօրորդին՝ Բերայի հեռագրատան օսար յարաբերութեանց պաշտօնեաներէն Ցակոբ էֆ. Աւետիսեան 25 զրշ դուլպայ։ Վահ. Ցարութիւն էֆ.՝ պետական պաշտօնեաներու մէջ իր ցոյց տուած հաւատարմութեամբը և ուղղամտութեամբը պետական հաւատարիմ պաշտօնեաներու դասակարգին մէջ կը գտնուի և ճանչցուած է իբր հայրենասէր և բարեսէր անձնաւորութիւն մը. ասոր ապացոյցը անգամ մը եւս կը տրուի վերի նուիրատուութեամբ։

—«Բումէլիի Օսմ. քաջարի զօրքերուն ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ծանօթ մանկաբարձ և վիրաբոյժ տօքթ. Ճէվահիրճեան էֆ. նուիրած է 100 զրշ դուլպայ, Տիկինը 75 զրշ., զաւակները Հայկ և Սարգիս էֆէնտիները 25 զրշ դուլպայ»։

—Լիտիրնէի նահանգին մէջ համախմբուած Օսմ. զինուորներուն պէտք ունեցած արմտիքին հայթայթման համար Բ. զօրաբանակին քննիչ և Լիտիրնէի կեդր. հրամանատար Շիւքրի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ նուազագոյով մասամաս պիտի գնէ հարկ եղած արմտիքը։

—Լիտիատայի ծովեզրին իբր եզերապահ հոն պիտի երթայ Մախսուսէի կիրիs չոգնաւը, որ մարտանաւի վերածուած է։ Իզմիր որ հոն կը գտնուի, պիտի մեկնի։

—Քաղաքապետութեան մէջ կազմուած Նպաստահաւաք Ծանձնաժողովին նուիրատուութիւնները կը շարունակուին։ Երէկուան ցանկին մէջ կ'երեւին. Կիւլպէնկեան եղբ. 1000, Սարգիս Կիւլպէնկեան որդիք 500, Միքայէլ Ցակոբեան էֆ. 500 զր. Լն.։ Ընդհ. գումար 139,512 զր.։

—Էսքիշէհիր սպարապետ սեռուչ Շեվքիթ պէյ, Վասիլիքոս, (Սեւ Մոլի Թրակեան եղերքը) զրկուեցաւ, տեղւոյն և շրջակայից արկածեալներուն համար զրկուած նպաստները բաժնելու։

ՕՍՄ. ՆՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Ինչպէս երէկ գրեցինք օսմ. նոր պարտաթուղթեր պիտի հրապարակ հանուին և փոխանակուին B. C. և D. սէրիներուն հետ։ Նոր պարտաթուղթերուն վրայ օսմանէրէն, ֆրանսերէն և անգլերէն գրուած պիտի ըլլան «Օսմ. միացեալ փոխոխեալ պարքին արժեթղթերը» անունը։

Նոր պարտաթուղթերուն՝ հիներուն հետ փոխանակութիւնը պիտի կատարուի հոն. պարտքի վարչութեան կողմէ հետեւեալ կերպով.—

B. սէրիի պարտաթուղթ մը (100 անգլ. ոսկիի անուանական արժէքով) 70 անգ. ոսկինոց նոր պարտաթուղթի մը փոխարէն։

C. սէրիի թուղթ մը (100 անգ. ոսկինոց անուանական արժէքով) 42 Ա. Ոսկինոց նոր թուղթի մը փոխարէն։

D. Սէրիի թուղթ մը (100 Ա. ոսկինոց անուանական արժէքով) 37 Ա. Ոսկինոց թուղթի մը փոխարէն։

Հին պարտաթուղթերը Հանր. պարտքի վարչութեան կողմէ եղմտական նախարարութեան խիստ յանձնարարութեամբ, և 1903 Սեպտ. 1/14էն սկսեալ պիտի դադրին տոկոս բերելէ։

ԼՈՆՏՈՆԻ Օսմ. դեսպանը կը գրէ Բ. Դրան թէ, Արմենիոյի նահանգը միեւնոյն ատեն հանդիսաւորապէս ծով պիտի իջեցնէ կայս. կառավարութեան հաշուոյն շինուած Համիտիյէ յածանաւը, Էրթողրուլ զբօսանաւը և Սեօյիւլիւ չոգեմակոյկը։

ԲԱՐԱՏԱՂԻ ՄԷՋ ՍՂՈՒԹԻՒՆ.— —Կայս. Իրատէի մը համաձայն Գարատաղեան վաճառականները ազատօրէն պիտի անցնին Թարա գետակին վրայի Պրինճաք կամուրջէն (Մանասիրի նահանգ)։ Նաեւ, նկատի առնելով Բարատաղի մէջ տիրող սովը, Օսմ. երկրէն դամ եւս հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.—Բերայի պատժական Բ. Ատեանին անդամ Վահ. Ցարութիւն էֆ. Մոսիչեան 100 զրշ դուլպայ, Տիկինը 75 զրշ., որդին կիրակս էֆ. և երկու փոքրիկ աղջիկ զաւակները 25 զրշ., իսկ եղբօրորդին՝ Բերայի հեռագրատան օսար յարաբերութեանց պաշտօնեաներէն Ցակոբ էֆ. Աւետիսեան 25 զրշ դուլպայ։ Վահ. Ցարութիւն էֆ.՝ պետական պաշտօնեաներու մէջ իր ցոյց տուած հաւատարմութեամբը և ուղղամտութեամբը պետական հաւատարիմ պաշտօնեաներու դասակարգին մէջ կը գտնուի և ճանչցուած է իբր հայրենասէր և բարեսէր անձնաւորութիւն մը. ասոր ապացոյցը անգամ մը եւս կը տրուի վերի նուիրատուութեամբ։

—«Բումէլիի Օսմ. քաջարի զօրքերուն ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ծանօթ մանկաբարձ և վիրաբոյժ տօքթ. Ճէվահիրճեան էֆ. նուիրած է 100 զրշ դուլպայ, Տիկինը 75 զրշ., զաւակները Հայկ և Սարգիս էֆէնտիները 25 զրշ դուլպայ»։

—Լիտիրնէի նահանգին մէջ համախմբուած Օսմ. զինուորներուն պէտք ունեցած արմտիքին հայթայթման համար Բ. զօրաբանակին քննիչ և Լիտիրնէի կեդր. հրամանատար Շիւքրի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ նուազագոյով մասամաս պիտի գնէ հարկ եղած արմտիքը։

—Լիտիատայի ծովեզրին իբր եզերապահ հոն պիտի երթայ Մախսուսէի կիրիs չոգնաւը, որ մարտանաւի վերածուած է։ Իզմիր որ հոն կը գտնուի, պիտի մեկնի։

—Քաղաքապետութեան մէջ կազմուած Նպաստահաւաք Ծանձնաժողովին նուիրատուութիւնները կը շարունակուին։ Երէկուան ցանկին մէջ կ'երեւին. Կիւլպէնկեան եղբ. 1000, Սարգիս Կիւլպէնկեան որդիք 500, Միքայէլ Ցակոբեան էֆ. 500 զր. Լն.։ Ընդհ. գումար 139,512 զր.։

—Էսքիշէհիր սպարապետ սեռուչ Շեվքիթ պէյ, Վասիլիքոս, (Սեւ Մոլի Թրակեան եղերքը) զրկուեցաւ, տեղւոյն և շրջակայից արկածեալներուն համար զրկուած նպաստները բաժնելու։

ՕՍՄ. ՆՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Ինչպէս երէկ գրեցինք օսմ. նոր պարտաթուղթեր պիտի հրապարակ հանուին և փոխանակուին B. C. և D. սէրիներուն հետ։ Նոր պարտաթուղթերուն վրայ օսմանէրէն, ֆրանսերէն և անգլերէն գրուած պիտի ըլլան «Օսմ. միացեալ փոխոխեալ պարքին արժեթղթերը» անունը։

Նոր պարտաթուղթերուն՝ հիներուն հետ փոխանակութիւնը պիտի կատարուի հոն. պարտքի վարչութեան կողմէ հետեւեալ կերպով.—

B. սէրիի պարտաթուղթ մը (100 անգլ. ոսկիի անուանական արժէքով) 70 անգ. ոսկինոց նոր պարտաթուղթի մը փոխարէն։

C. սէրիի թուղթ մը (100 անգ. ոսկինոց անուանական արժէքով) 42 Ա. Ոսկինոց նոր թուղթի մը փոխարէն։

D. Սէրիի թուղթ մը (100 Ա. ոսկինոց անուանական արժէքով) 37 Ա. Ոսկինոց թուղթի մը փոխարէն։

Հին պարտաթուղթերը Հանր. պարտքի վարչութեան կողմէ եղմտական նախարարութեան խիստ յանձնարարութեամբ, և 1903 Սեպտ. 1/14էն սկսեալ պիտի դադրին տոկոս բերելէ։

ԼՈՆՏՈՆԻ Օսմ. դեսպանը կը գրէ Բ. Դրան թէ, Արմենիոյի նահանգը միեւնոյն ատեն հանդիսաւորապէս ծով պիտի իջեցնէ կայս. կառավարութեան հաշուոյն շինուած Համիտիյէ յածանաւը, Էրթողրուլ զբօսանաւը և Սեօյիւլիւ չոգեմակոյկը։

ԲԱՐԱՏԱՂԻ ՄԷՋ ՍՂՈՒԹԻՒՆ.— —Կայս. Իրատէի մը համաձայն Գարատաղեան վաճառականները ազատօրէն պիտի անցնին Թարա գետակին վրայի Պրինճաք կամուրջէն (Մանասիրի նահանգ)։ Նաեւ, նկատի առնելով Բարատաղի մէջ տիրող սովը, Օսմ. երկրէն հոն արտածուած ապրանքները մաքսատուրքէ զերծ պիտի ըլլան։ Կամուրջին հսկելու համար պահականոց մըն ալ պիտի շինուի 20000 զր.ով։

ՍՕՖԻԱՅԻ Օսմ. քօմիսէր Ալի Ֆէրուն պէյի հայրը և Երուսաղէմի նախորդ կառավարիչ Նէչաթ փաշա ալի իրիկուն մեռաւ։

ԲՆՆԻՉ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ.— Արշիպեղագոսի և Այտընի դատական քննիչ Կալիպ պէյ Իզմիր ժամանեց։

—Բասթէմունիի քննիչը Բ. Դրնէն արտօնութիւն խնդրեց փոխադարձ եռաշխատութեամբ միայն տուրքերու հաւաքիչներ կարգելու։

ԿԱՑՍ. ԹԱՆԴԱՐԱՆԻՆ պաշտօնեաներէն Մաքրիսի պէյ, իբր Օսմ. պատուիրակ պիտի հակէ Եփեսոսի հնութեան պեղումներուն վրայ, որոնք պիտի կատարուին աւստրիական հնագիտական հասատատութեան կողմէ։

ՊՈՂՍՈՅ ՄԷՋ, տուրքերու հաւաքիչներ ընտրելու համար, արտօնութիւն խնդրուեցաւ ճեռնհաս պաշտօնարանէն։

ԲԱԲԵԼՈՆԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Հինգ տարիէ ի վեր Բաբելոնի մէջ պեղումները փայլուն արդիւնքներ տուին։ Մայիսին, այդ հնութիւններէն հարիւրաւոր անուններ Եփրատի միջոցով Պասրա իջուցուեցան և Պերլին զրկուեցան։

ՎԵՀ. ԿԱՑՍԸՐԸ բարեհաճեցաւ դերզնդապետութեան աստիճանին բարձրացնել սպայակոյտի անդամ Վահ. Բըզա պէյը։ Բըզա պէյ զինուորական ասպարէզին մէջ խիստ փայլուն գործունէութիւն մը ունեցած է և իր հմտութեամբն ու ռազմագիտական կարողութիւններովը պատուաւոր տեղ մը կը գրաւէ Օսմ. զօրաբանակին մէջ։ Բըզա պէյ քաջանմուտ է նաեւ եւրոպական լեզուներու և զինուորական կարողութեանը չափ ալ օժտուած է գրական կարողութիւնով, որուն՝ յատկապէս Թերթիս համար նուիրած մէկ քանի յօդուածներով զարդարեցինք Մանզու�մեր սիւնակները։ Ի սրտէ կը շնորհաւորենք Ն. Վահմութիւնը և կը մաղթենք որ ա՛լ աւելի բարձր աստիճաններու արժանանայ շնորհիւ Վեհ. կայսեր։

ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐՈՒ արհեստապետը, խնդրեց ճեռնհաս պաշտօնարանէն որ, Պոլսոյ ապահովութեան Մնտուկին կողմէ ամբարդով ծախուելիք գոնարեղէնները, առաջուան պէս, իր խանութին մէջ վաճառուին՝ կառավարութեան դնահատիչին կողմէ անոնց արժէքը սահմանուելէն ետքը, վասն զի հիմա նոյն Մնտուկին վարչութիւնը Պէյէնթէնի մէջ կատարել կու տայ այդ վաճառումները, որոնք չատ անդամ իրական արժէքը չեն գտներ։

ԷՎԴԱՅԻ նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ, կէսը մահիլլ մնացած և կէսն ալ տէրողը վրայ գտնուած չէնքի մը մահիլլ մնացած ժամանակին վերաբերեալ իճարէն, մինչեւ որ Էվգաֆի նախարարութեան չվճարուի, ուրիշին ֆէրաղ ընելու գործողութիւնը չկատարուի։

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Միսին գինը ապահովցնելու համար, ճեռնհաս պաշտօնարանը ազդարարած էր Պանտրմայի թաղապետութեան, Պոլիս զրկուած ոչխարներէն, գառներէն և արջառներէն աւելորդ տուրքեր չառնել։ Նկատելով որ այս արգելքին հակառակ, աւելորդ տուրքեր կ'առնուին դեռ, որոշուեցաւ անմիջապէս պատասխանատուութեան ենթարկել Պանտրմայի կանոնադանց պաշտօնեաները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ սահմանագլուխին վրայ, Պայազիտէն մինչեւ Մասսն հեռագրաթել մը հաստատուեցաւ և հաղորդակցութիւնները սկսան։

ԵԼՄՏԱԿՍԱՆ բոլոր պաշտօնեաներն ալ, միւս պետական պաշտօնեաներուն պէս, ըստ սովորութեան երդում պիտի ընեն, կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐԲԵՐՈՒ համար Իզմիրի մէջ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքը առջի օր փոխադարձ այցելեց քարատաղեան երկու պաշտօնատարներուն, Մ. Վուքովիչի և և Մաթանովիչի։

ԻԶՄԻՐԻ ցուցահանդէսին վրայ հետեւեալը կը գրեն.—Յայտնի է թէ Վահ. Սուլթանին գահակալութեան սարեդարձին օրէն սկսեալ՝ ճարտարական և երկրագործական ցուցահանդէս մը կազմակերպուած է Համիտիյէ արհեստաց վարժարանին մէջ։ Ցուցադրուած առարկաներուն մէջ աչքի կը զարնեն մանաւանդ նոյն վարժարանին պատրաստած գեղաքանդակ կարասիները և մետաքսէ թելով բանուած պատկերները. թիւ 2 սրահին մէջ՝ որ ամենէ ընդարձակն է, կ'տեսնուին ամէն տեսակ ասեղնագործներ, մետաքսեղէններ, կերպասներ, հիւսուածներ՝ զրկուած Պոլսէն, Թրիբոլիէն, Պրուսայէն և նահանգիս ներսերէն. թիւ 3 սրահին մէջ ցուցադրուած են երկրագործական և այլ տեսակ մեքենաներ. թիւ 4ի մէջ թղթեղէնի վերաբերեալ առարկաներ. թիւ 5ի մէջ տեսակ տեսակ կաշիներ և կօշկակարութեան պատկանող նիւթեր. թիւ 6ի մէջ՝ անօթներ, կաւագործութեան առարկաներ. իսկ մեծ բակին մէջ կ'գտնուին հողագործական, անտառային և հանքային արտադրութիւններ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐԿԱՆ.— Առողջապահական քննիչ յանձնաժողովին նախագահ Ֆաուս փաշա, առջի օր Բերա, մնալաճառի խանութ մը քննելէ ետք երբ փողոցէն կանցնէր, մայթին վրայ սեխի կեղեւի մը վրայ կոխեց և սահեցաւ ինկաւ։ Բաւական ծանր ճմլումներ ստացաւ։

— Թերթերը այս առթիւ, թաղապետական պաշտօնեաներու ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն, փողոցները պտուղի կեղեւ նետելու սովորութեան վրայ որմէ կրնան աւելի ծանր արկածներ պատահիլ։

ԳՆԱԼԸ կղզիին մօտերը, առջի գիշեր, Ռէվիլի դեսերը բռնեցին մակոյկ մը որ 150 օխա փափաստած ծխախոտ կը պարունակէր։ Դէսերէն Օսման, Հաչիմ, Մէհմէտ Ալի ու Ալի վիրաւորուեցան՝ մաքսանենգներու կողմէ արձակուած հրացաններէն։ Մաքսանենգները փախան։

ՑՈՒՍԱՀԱՆ ՄԸ. — Եէնի-Խանալէ բնակող և Տաղուտ փաշա ածխավաճառութիւն ընող Սալիմ, դանակի երկու հարուած տալով փորին անձնասպան եղաւ։ Պատճառը իր ինկած դըժբաղդ և աղքատ վիճակն էր։

—Վանկա, Սալամէսճիրը բնակող գաւայիճցի մը, Ալի, փորձեց անձնասպան ըլլալ, սակայն միայն թեւէն վիրաւորուեցաւ ծանր կերպով։

ԸՆԿԵՑԻԿ.— Բերա, Թէփէ Պաշը, Թօզ-Գօբարանի իսլամաց գերեզմանոցին մէջ առջի առտու ընկեցիկ մը գըտնուեցաւ որ մեռած էր։ Թուղթէ մը յայտնի կ'ըլլար թէ Ցոյն էր։ Մնողքը կը փնտռուի։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԲԼՇԹՍ, 21 Սեպտ.— Մաճառաստանի զինուորներէն չատեր, իրենց զինուորական ծառայութենէն կը քաշուին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կալիցիոյ սահմանագլխին վերաբերեալ զինուորական քարտէզները կորսուած են։

ԲԱՐԻԶ.— Սպանիոյ թագաւորին մայրը այսօր Բարիզ կը սպասուի։

ՍԱԿԱՐԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
ՕՍՄ. ՖՕՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	33.17½
Ամէնէն բարձր գինը	33.25½
» վար գինը	33.10½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	119.50
Երէկուան բարձր գինը	120.
» վար »	119.25
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն	265.50

ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 90

ԹԵՐԷԶ ՌԱՔԷՆ

ՀԵՂԻՆԱՆ
ԷՄԻԼ ԶՈՒԱ

ԻԸ.

—Քամիլը մեռցնողը դո՛ւն ես, կրկնեց Թերէզ յուսահատ յամառութիւնով մը, որ Լօրանը կը ցնորեցնէր։

—Ո՛չ, դո՛ւն ես, դո՛ւն ես կ'ըսեմ կոր քեզի, պատասխանեց Լօրան ահռելի ուժգնութեամբ մը... Ինծի՞նայէ, մի՛ զայրացիր դիս՝ հետեւանքը գէշ կ'ըլլայ...Ինչպէս թշուառականչէնս յիշեր կոր միթէ։ Հո՛ն, քու ամուսնիդ սենեակին մէջ աղջկան մը պէս ինծի յանձնուեցար, ու անանկ հեշտութիւններ ճանչցուցիր ինծի՝ որոնք խելքս գլուխէս առին։ Խոստովանէ թէ բոլոր այս բաները նկատի առած էիր դուն, թէ կ'ատէիր Քամիլը, ու չատոնց արդէն կ'ուզէիր սպաննել զայն։ Անտարակոյս դիս տարիւոր բռնեց իր անոր դէմ ընդհարելու և զայն չասպնջելու համար։

—Սուտ են ատոնք ... հրէշային խօսքե՛ր են բանածներդ։ Տկարութիւնս երեսիս զարնելու իրաւունք չունիս դուն։ Բեզի պէս ես ալ կրնամ ըսել թէ, քեզ ճանչնալէս առաջ անանկ պատուաւոր կին մըն էի ես, որ ոչ մէկուն գէշութիւն կ'ընէի։ Եթէ ես յիմարացուցի քեզ՝ դուն ալ աւելի խենդեցուցիր ինծի։ Շատ չը վիճաբանինք, կ'իմանամ Լօրան... երեսիդ զարնելու չատ բաներ ունիմ...։

—Ինչ են նայինք ատոնք ըսէ...։

—Չէ՛ ոչինչ ... իմ կամքովս չազատեցիր զիս, այլ իմ լքուած վիճակէս օգտուեցար և կեանքս դառնացնել սկսար։ Այս ամէնուն կը ներեմ քեզի, բայց կը պաղատիմ զիս մամբաստաներ իբր Քամիլին սպաննիչը, քու ոճիրդ քեզի պահէ ու մի փորձեր զիս ալ աւելի խելայեղել։

Լօրան ձեռքը վերցուց Թերէզի երեսին զարնելու համար։

—Մեծէ՛ զիս, աւելի ազէկ է այդ բանը, աւելցուց Թերէզ, քիչ մը քիչ կը տառապիմ։

Ու երեսը առաջ երկնցուց։ Լօրան ինքզինքը զսպեց, ու ամբոխ մը առնելով մանկամարդ կնոջ քովը նստաւ։

—Ինծի՛ մակ ըրէ, ըսաւ անանկ ձայնով մը՝ զոր մեղմել կը ջանար. ոճիրին մէջ ունեցած մասնակցութիւնը ուրանալը վատութիւն է։ Սղէկ գիտես որ միասին գործեցինք զայն, ու գիտե՛ս նաեւ թէ, դուն ինքդ աւելի յանցաւոր ես։ Ինչո՞ւ իմ բերս ծանրացնել կ'ուզես ինքզինքդ անմեղ ծախ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 136

ՎԱՅՐԵՆԻՆՆԵՐՈՒ ՆԱՀՍՊԵՏԸ

Վ. Է. Պ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱՄՆԵՐՈՒ

75

Վերջնագիրը

—Վերջ տուր, յարեց Անթինաուէլ ու անոր վրայ գահավիժեցաւ։

Դժբաղդը ասոր չէր սպասեր։ Սոսկալի տեսարան մըն էր որ տեղի կ'ունենար։

Աղջիկը հոս հոն կը փախչէր շնչասպառ և խենթ դարձած, և կինը հանդարտօրէն դրանը առջեւ նստած անցքը կ'արգիլէր, այդ դժբաղդութեան ի տես։

—Շուն, պո՛ռաց իսկոյն Անթինաուէլ Լէնտային, գնէ օգնէ ինծի որ բռնեմ զանի։

—Իրաւ որ ոչ, պատասխանեց խընդալով պչրուհին, դիւատիչ անասունի մը կողմէ աղաւնիի այս որսորդութիւնը ինծի չատ կը զուարթացնէ։

Այս պատասխանին վրայ, Անթինաուէլին կատաղութիւնը չափ ու սահման չունեցաւ, ոտքի մը հարուածով Լէնտան դուրս նետեց, և ինձի մը ոստումով իր ղոհին վրայ նետուեցաւ որուն փէշէն բռնեց։

Տօնա Ռօզարիօ կրկնուած էր։

Ցանկարծ չսկսուեցաւ, կայծ մը անցաւ նայուածքին մէջ, և վճռակի իր հակառակորդին երեսը նայելով.

—Ետ կեցիր, պոռաց դաշոյնը երերցընելով, ետ կեցիր, և կամ կը սպաննուիմ։

Հակառակ իրեն, թշուառականը անշարժ մնաց, զամուած։ Հասկցաւ թէ պարապ սպառնալիք մը չէր որ աղջիկը կ'ընէր։

Այս վայրկենիս ձեռք մը դպաւ իր ուսին վրայ։

Ու ետին դարձաւ։

Լէնտային ծամածռող և ահարկու դէմքը իր ականջին մօտեցած էր։

— Զանիկա թողու։ երես ցուցուր, մրմռաց ցած ձայնով, կը խօստանամ այս գիշեր յանձնել քեզ զայն առանց այլ եւայլի։

Անթինաուէլ դիտեց զանի կսկիծոտ աչքով։

Պչրուհին կը ժպտէր։

— Կը խօստանա՞ս, ըսաւ։

— Այո պատասխանեց

Սակայն տօնա Ռօզարիօ, դաշոյնը բարձր բռնած այս տեսարանին եղբին կ'սպասէր։

Այն դիւրութիւնով զոր Հնդիկները միայն ունին, Անթինաուէլ անմիջապէս իր գիմագիծին պատայայտութիւնը փոխած էր։

Մինչև այն ատեն ձեռքին մէջ բռնուած չրջազգեստին ծայրը ձգեց, և քանի մը քայլ ետ առաւ։

—Ներէ ինձ քոյր, ըսաւ քաղցր ձայնով, խենթեցեր էի, հիմա բանականութիւնս տեղն է, հանդարտէ, անեկա տագահովութեան մէջ է հիմա, ես կը քաշուիմ ալ, անոր քովը պիտի երթամ միայն այն ատեն երբ հրաման ընես։

Ու անմիջապէս դուրս ելաւ։

Տօնա Ռօզարիօ երբ առանձին մնաց, գետնին վրայ ինկաւ ու արցունք թափեց։

Սակայն Անթինաուէլ որոշած էր իր վրանը վերցնել և հեռանալ, վստահ ըլլալով որ եթէ անոնք իր հետքը կորսընցուէին չպիտի համարձակէին իրենց բանտարկեալները մեռցնել վախնալով որ Տօն Թատէոն կը մեռցնէ։

Այս ծրագիրով, Անթինաուէլ գործ տեսաւ, ոչնչէն որ Շիլիցիները չը կասկածեցան Առօքանցիներուն մեկնումին վրայ։

Մումբին առջեւէն Լէնտա և Տօնա Ռօզարիօ կը քալէին քանի մը մարդոցմէ պաշտպանուած։ Մանկամարդուհին իր յուզմունքներուն մէջ, դժուարաձիւն վրայ կը կենար, տենդ մը եկած էր վրան, ակռաները կը կրճատէին ուժով և իր շուրջը խենթութեան նայուածքներ կը նետէր։

Մարաբ եմ, մրմռաց իսկոյն։

Լէնտան մէկ նշանին վրայ, մարդոցմէ մէկը մօտեցաւ և անոր ջուր տուաւ։

Լէնտա արտակարգ փութկոտութիւնով մը անոր վրայ հակած էր աչքերը։

—Լաւ, ըսաւ իսկոյն։

—Շնորհակալ եմ, մրմռաց Տօնա Ռօզարիօ, կուժը պարպելով։

Սակայն քիչ քիչ աչքերը մեղմացան, յագուրդ մը ստացաւ և ետին ինկաւ մարած ձայնով մը մրմռալով։

—Աստուած իմ, ինչ կ'ըլլայ, կարծեմ թէ պիտի մեռնիմ։

Մարդոցմէ մին զինք բազուկներուն մէջ առաւ և զայն դրաւ իր ձիուն սանձին վրայ։

Իսկոյն մանկամարդուհին աչքերը բացաւ և պոռաց,

—Օգնութեան եկէք։

Ու գետին ինկաւ։

Այս ձայնին վրայ Լէնտա հակառակ իրեն, սրտին յուզուիլը զգաց, ու

— Խենթ եմ, ինչ եմ, ըսաւ ժըպտագին։

Նշան մը ըրաւ մարդուն որ մօտեցընէ իրեն աղջիկը, և քննեց զայն յիտոյ.

— Կը քնանայ, ըսաւ գոհունակ ատելութիւնով մը, երբ արթննայ, այն ատեն վրէժս առած պիտի ըլլամ։

Այս պահուս Անթինաուէլին դիրքը բաւական քննադատելի էր, չափազանց տկար Շիլիցիներուն յաղթելէ, ժամանակ շահիլ կուզէր սահմանագլուխը անցնելով մինչև որ իր հակառակորդները չը գտնալով ո՛ւր գանել զայն, չը կրնան առաջարկել իրեն պայմաններ զոր չէր Ղուզեր ընդունիլ։ Օգնականները պատասխանեցին իր դէտերուն և ոտքի ելան փութով գալու համար, և սակայն ատեն պէտք էր որ ցրուած խումբերն ալ մէկ բերէին։

(Շարունակելի)

ԻԶՄԻՐԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Թերթիս Իզմիրի գործակալութիւնը յանձնուած է Կարապետ էֆ. Մալէճանեանի, որուն կրնան դիմել բաժանորդագրուելու համար։

ԳՐԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՏԵՏՐԱԿ

Մ. Կ. ՏԷՕՊՄԷՃԵԱՆԻ

Դիւղագիր Տէօքմէճեան Մ[illegible] սոյն գրավարժութեան տետրերը [illegible] Նիցս սպառած ըլլալով, այս անգամ Ա. Բ. և Գ. տետրերուն մէջ [illegible] խութիւններ ալ ընելով հրապարակ [illegible]ած է և փոխանակ 20 փարայի [illegible] 10 փարայի կը ծախուի։

Կեդրոնատեղին է միմիայն վանք Սէրվիչէն էֆ.ի տպարանը Սուլթան Համամ Կ. Պոլիս չատ գնողներու համար գոհացուցիչ զեղչ։

Սէրվիչէն տպարանը ձրիվարժ արտագրելու համար ալ իր կողմէ ձրի տետրակներ պիտի նուիրէ։

ՆՈՐ ԱԶԽՍԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՀԱՅՐԻՆԵԱՆ

Տարական երկու կարգերու

Մինչև այսօր հրատարակուած այբբենարանագրութեան դասագրքերուն մեծ մասով տարբեր ուղղութիւններ տրուած և հետաքրքրական ու չանվերնիներ ընթերցումներով համեմուած այս գրքոյկը կը յուսացուի թէ աշակերտներուն սիրելի դառնայ։

Գին 3½ դրուշ, % 20 զեղչ։

Կեդրոնատեղին՝ Մեծ Շուկայ, Սրբոյ Օտալար խան թիւ 26, Փոքրագրի Գրիգոր Խօսկանցի սենեակը։ 10—

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Սերա, Սուլթէրազի Փողոց, թիւ 4 (Թոզաքլեան արճառանի դիմացի փողոցին մէջ)։

ԿԸ ԴԱՄՄԱՆԷ ամէն տեսակ ակռայի և լինար հիւանդութիւնները, փոխած ակռաներու ամենաբնական ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լիցնէ առողջ ակռաներու նման մինչև վերջը գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈԴՈՎ ռակի, բլոթինի և քաւչուքի վրայ նուրբ, ո՛չակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յոր և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փոխած և կոտրուած ակռաներու աբեմաները առանց հոնելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քաւչուքներ»։

Նաև փոխած ակռաները և լինարաբ մէջ անյաջողացած արհեստները կը հանուին ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9ից 5 (Ը. Ե.), Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

☞ ԾԱՆ.— Սակէ առաջ գտնուած տունս ուրիշի մը կողմէ վարձուած ըլլալով, չիտութիւնս տեղի չտրուելու համար հրապարակաւ կ'ազդարարեմ թէ, դարմանատունս բոլորովին ՍՈՒ ԹԷՐԱՆԻ ՓՈՂՈՑ փոխադրուած է և հրապարակի վրայ ուրիշ մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻ։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ

ՃԱԲՕՆ ՄԻՐԱՆՕ

ՄԱՐԳԱ ՍԻԲԱՄԱՐԴ

Հայթայթիչ ճաբօնի Արեւելեան Պալատին

Ոսկի Շեքաղրամ ընդունած է Բարիզի 1900ի Արուեստասանդէսին։ Սեղանի համար հանքային բոլոր ջուրերէն ամէնէն ընտիրը և դիւրամարսը։ Երբէք ստամոքսի շատ չի պատճառեր երբ գործածուի այս հանքային ջուրը ճաշի ատեն թէ՛ առաւօտ և թէ իրիկուն։ Ինդամ մը առնող գործածողները անմիջապէս նորէն կը փութան առիթէն օգուտ քաղել և նորէն գնել։

ՄԷՆ ՇԻՇԸ Յ ԴԱՀԵՆԱՆ

(Մեծաքանակ գնումներու համար զեղչ կարելի է ընել։)

Կեդրոնատեղին է Բերա Մեծ Փողոց, թիւ 186, Ճարտարական Մթերանոց Գ. ՆԱՔԱՄԱՐԱ ԵՒ ԸՆԿ.։ Նոյն մթերանոցին մէջ կը գտնուի նաև ճարտարական մեսաքսէ և բամպակէ ապրանքներու մեծ հաւաքածոյ մը, ինչպէս նաև ուրիշ ապրանքներ։ 1[illegible]—16

ՀԱՑ ՍՆՏՈՒԿԱՅԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիէ

ԱՊԱՌԻԿ

ՄԻ՝ ՈՒԶԷՔ

ԶՊԻՏԻ

ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ

ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ճամբորդներու համար 5 % զեղչ

[illegible] » 10 % »

Աղջիկներու » 50 % »

ՈՐՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Տեր եւ Տնօրէն

ԵՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅՍԵՐԿԵԱՑ

Կ. Պոլիս, Գաստրգիւղ, Մէօճիւրսար

Հաստատուած 1901 Մայիս 1ին

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Մանկապարտէզ եւ Նախակրթ. երկսեռ

Գործնական կեանքի արդի պահանջումներուն համապատասխան կերպով և դիւրաւոյց մեթոտներով կ'ուսուցուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Թուրքերէն, Անգլերէն լեզուները, կրօնք և Հայ. Եկեղեցւոյ պատմութիւն, Թուագիտութիւն, աշխարհագրութիւն, առողջապահութիւն և բնական գիտութիւնք, երկրաչափութիւն, գծագրութիւն, առանձին մասնաւոր մեթոտներ, ձեռագիտութիւն և կար, ձեռագործի ամէն տեսակները, դաշնակ և ջութակ։ Բարոյական կրթութեան, բարեկրթութեան և լաւ նկարագրի կազմութեան լիակատար հոգածութիւն։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մասնաւոր վարժութիւնք՝ դրպրոցական ամբողջ շրջանին մէջ, ընդհանրապէս ֆրանսացի մնայուն վարժուհւոյ մը։ Մասնաւոր հոգածութեան առարկայ են նաև ձեռական աշխատութեանց և երաժշտութեան ճիւղերը։ Զուտ թակի դասն ստանձնած են երիտ. նշանաւոր ջութակահարներ, իտալացի Մ. Բէքինօ Կայիթօ և Սէնանեան էֆ։ Դիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն։ Վարժարանն ունի նաև իր մասնաւոր բժիշկը, որ յաճախ կ'այցելէ ու տղայոց առողջութեան վրայ կը հսկէ։ Վարժարանին տպակալ Յայտագիրը, որ ի մէջ այլոց կը պարունակէ նաև ընդունելութեան պայմանները, փափաքողներուն կը ղրկուի։ Աշակերտաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Օգոստ. 25 Բ. օր, իսկ կանոնաւոր դասաւանդութիւնք պիտի սկսին Սեպտ. 1 Բ. օր։ Բանակցութեան կամ աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ի վարժարան առ Տնօրէնութիւնն, ամէն օր մինչև կէս օր, իսկ կէս օրէ յետոյ ժամը 6էն 10՝ արձակուրդի օրերու մէջ՝ կարելի է դիմել նաև Մեծ Նոր Խան, վերի յարկ, թիւ 55 դրասենեակն ուր նոյն ժամերուն պիտի գտնուի վարժարանին Հիմնադիր-Տնօրէնը

12—8 Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՐԳՈՒՉԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. Ս. ՄԱՔՍԱՆԵԱՆ

Փափկամաշակ և չիք տիկիններն ու օրիորդները եթէ կ'ուզեն ճաշակի յարմար և վերջին դրութեանց համաձայն կառնիթիւրներ, պուսէ, տանթէլ, ժապաւէն, սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ առաջնակարգ և ընտիր հոտեղէններ, և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գտնել, անմրցելի ժամն գիներով։ Գնաք է դիմեն, Մեծ-Շուկայ, Դալիւգաճրլար, թիւ 56

"ԿԻԼԻԼԻՍՏԱՆ" ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Մասնաճիւղ՝ Թէրզի Պազի Փողոց, թիւ 11։ 30— 11

ՏՔԴ. Ց. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԹԵՏ ԲԺԻՇԿ ՄԱՐԴԻՆ. ԳԱՂԴԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ, ԱՕՐԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԻՆԵԳՐՈՒ ԾՆՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Թիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գալաթիոյ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները աչնչափ տարածուած են, և որ 5 տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր ըրած և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոդներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Գէօյիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչև ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պազէճ գափու պաշկանցին դիմացը, Բիւչիւքեան դեղատանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որպէսի ալ հինցած լան ատեն։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—77

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

47ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. Նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը։ Վարժարանին վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբանեներէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կարմնն այս տարի 24 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջադիմը, որ կը համապատասխանէ գերմանական rեալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պիտոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան չատ դիւրութեամբ և առանց ենթադրեալ Եւրոպայի ոչ է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. և Անգլ. (վերջին 2 տարիները։ Դաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապես բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզեն։ Այս տարի 5 պիտի ըլլայ ասոնց թիւը։ Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի հանմանական ամսագրուկ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական և ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը եւն.։ Վարժարանս կը գտնուի բնդարձակ ծառուոց պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն ու իր դեղարանը 1903—1904 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 1/14 Բ., օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոս ամսոյն 20ին և 30ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երեք. օրը Սեպտ. 2ին։ Հրատարակուած է վարժարանի 5րդ տեղեկագիրը։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող դիմէ վարժարանի վարչութեան (երկ. Ուրբ. և Շաբ. օրերը։

Թոչակ տարեկան ամենայն ծախիւք գիշերօթիկներու համար 30 լիրա օսմ. ցերեկօթիկներու համար 20 լիրա օսմ. արտաքիններու համար 10 լիրա օսմ.։

ՎԱՐԻՉ

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Բանկալթի

P. GABRIEL Dr. MÉNÉVICHIAN

13.15 Constantinople, Pancaldi

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Պահնե Գաբու, պողաչանիին դիմացը «Usտամպոլ» լոգանքային վրայ, թիւ 6—7 սենեակները։

Կը դարմանէ ամէնէն նորագոյն միջոցներով ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, կը չինէ բնականէն բնաւ տարբերութիւն չունեցող ակռաներ ոսկիի, բլաթինի և գաւչուքի վրայ։ Կոտրած ակռաներու վրայ ոսկի պսակներ կ'անցընէ, հատիչ ակռաներուն արմատները առանց քաշելու՝ վրան կը դնեն դիպաը առանց քիմքի, բնականին յար և նման արուեստական հաստատուն ակռաներ, դիւրամատչելի և խիստ դոնաց։ պայմաններով։

Առաւօտ և երեկոյ հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանը ի Կէսիք փաշա, բաղնիքին դրան կարգը թիւ 75։ 8

ԱԶԴ

Բանուկ դեղարանի մը համար, արհեստին տեղեակ մէկու մը պէտք կայ. դիմել Մանզումէի տպարանը։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Գատրգիւղի Մխիթարեանց վարժարանը պիտի բացուի Սեպտ. 2/15ին, և դասաւանդութիւնք պիտի սկսին կանոնաւորապէս հետեւեալ օրէն։ Նորեկներու մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոսի 29ին և 30ին։ Դպրոցին դիրքը ու օդը նպաստաւոր են աշակերտաց առողջութեան։ Խստիւ կը հսկուի տղայոց բարոյականի, կրթութեան, ուսումնական զարգացման ու կարգապահութեան վրայ. և աշակերտաց երթ յառաջադիմութեան վիճակացոյցը ամսէ ամիս կը ղրկուի ծնողաց։ Կ'ուսանգուին հետեւեալ լեզուները. Թուրքերէն, Հայերէն, Դաղղիերէն, Գերմաներէն և Իտալերէն լեզուները. այս տարի պիտի աւանդուի նաև Անգլիերէն լեզուին ուսումը։ Դաղղիերէն ու Գերմաներէն լեզուներուն գործնական մասը զօրացնելու համար, յատուկ գաղղիացի ու գերմանացի հսկողներ կան աշակերտաց վրայ։ Կ'ուսուցուին հետեւեալ գիտութիւնք. Իմաստասիրութիւն, Բնաբանութիւն, Տարրաբանութիւն, Տոմարակարութիւն, Տիեզերագրութիւն, Զարմանութիւն, Մասնաբանութիւն, Հուսարութիւն, Բերթողութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, եւն. Զայնական ու Գործնական երաժշտութիւն, մարմնամարզ, նկար, եւն.։

Այն աշակերտք որոնք քաջ ու ընտիր կը հանդիսանան բարի վարքի ուսումնոյ մէջ, կ'անցնին Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլ վարժարանը, ուր կրնան յաճախել քաղաքին Ակադեմիան ու բարձրագոյն վարժարանները, և կամ կը դրկուին Իտալիոյ, Գաղղիոյ, եւն. Համալսարանները։

Դպրոցին տարեթոչակն է 25 Օսմ. ոսկի։ Միայն կարօտ ընտանիքներուն զեղչերը, բացառիկ դիպողութեամբ մը, կրնան ընդունուիլ 15 Օսմ. ոսկիի. սակէ նուազ թոչակաւոր աշակերտք չեն ընդունուիր։

Զրիավարժ աշակերտաց թիւը լրացած ըլլալով առաջիկայ տարւոյն համար, առանց արգիլանքի պիտի մնան այսուհետեւ ո՛ և է դիմումներ։ 12—15

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԵՐՁԱԿ ՆՇԱՆ ԱԼԵՄՇԱՀԵԱՆ

Երկար տարիներէ ի վեր հրապարակին վրայ ծանօթ Ալէմշահեան եղբարց ընկերութիւնը իր լաւ գործառնութեամբը յաճախորդներու գնահատման արժանացած է։ Սոյն ընկերութիւնը տոյ անպակաս լուծեալ ըլլալով Նշան Ալէմշահեան իր մասնաւոր վաճառատունը հաստատած է Բերա Մեծ Փողոց Պօն Մարշէին կից և Օսմ. Պանքային մասնաճիւղի դէմ, 350 թիւ Ապարդմանը. ամէն եղանակի յարմար թէ գաղղիական և թէ անգլիական ամէնէն դիմացկուն և գեղեցիկ տեսակներուն պէսպիսութեամբը ընտիր՝ սուրիղէնի ճոխ մրթերք մը պատրաստ կը գտնուի. այս վաճառատունը արուեստական կատարելութեամբ և գիներուն դիւրամատչելիութեամբ ուրիշ հռչակաւոր վաճառատուններուն հետ միչտ մրցման մէջ լինելով կը հրաւիրեն ք արուեստասէր պատուարժան հասարակութիւնը որ հաճի անգամ մը այցելել։ Հոն վստահ ենք թէ գոհ պիտի լինին թէ գործերուն երբութենէն և թէ նիւթերուն առատութենէն։ 24 – 30

ՏՕՔԹՈՐ ՖԻՆՃԱՆՃԵԱՆ

Կը դարմանէ ներքին հիւանդութիւնները, ինչպէս թոքի, լեարդի, սրտի և ջղային տկարութիւնք։ Իր բազմամեայ փորձառութեամբ մասնագէտ հանդիսացած է կանացի պէս պէս հիւանդութեանց, ի մէջ այլոց «Ֆրանսական տիտ»ի և յարակից պարագաներուն զորս կը դարմանէ բժշկութեան նորագիւտ դրութիւններով։

Կը գտնուի երկուշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ օրերը, ցերեկէն վերջ, Պաչէլ Գաբու, հանրածանօթ Թիւլպենճեան էֆ.ի իրի ԴԱՐՈՒԼՈՒԻ դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ։

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԱՐՑՈՒՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներնուդ փոյթը աւելցնել, գեղանիկ «էֆէ» մը տալ մամերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մամերէ ի զարդարուին նաև մեծ ինամով վերջին հոդաբերութեան ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի ժամն գիներով։ Կը գտնուին նաև հոն հարսի կիսաշան, քողք, քղանի մտուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փեսուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

☞ ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ ☜

Կ. Պոլիս, Գամանբօ խանի տակ, թիւ 86

Լ'ԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԱՒՍ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԼԷՍԻՍԻ ԻՏԻԼՄԻԵ

Բարիսէ Բլան Վանտոմա, 9 նումէրոյու սարիէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐԱԿԻՆԵՐ	ԷՕՄՐ ՇԻՐԱԿԻՆ
Սէրմասէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սէրմասէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէնին մազպուզաքը 21,000,000 »	1900 մազպուզաքը 17,000,020 »
Իսաէնէն գիեան 252,000.000 »	Իսաէնէն գիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիր 260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՖՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զանէթ միւասիտ չէրթիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայրիկ էՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տակի միխթէլիթ սուրէթտէ վէ խուսուսի էկիր։

Գիլեաթլա էօմիր սիկուրթա խաէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթոման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանաբտաքի Սթանպոլտա Սուլթան Համամ Գամիրքը Օղլու բ. [illegible]

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱԳԹԱԳԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ լինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատ. որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքագրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վաճառատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Գալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Զարյը պոյը թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիզ Օղլուի տունը։

Եկեղեցիներ դգուշանալու համար վերի նին նամուշագրութիւն ընելու է։

ԱԶԴ

Ղալաթիա, Թափճիլար-Ճատտէ Նորօ Օթեանի Տնօրէնութիւնը պահանջ ունի ազգարարել որ տասնուվեց տարիէ ի վեր կը շարունակէ։

Ա Գործ գտնելու համար թուրքիոյ գաւառներէ և օտար երկիրներէ կ'Գալիս եկող արհեստաւոր, գործաւոր և ոպտաւոր գաստկարգի ճամբորդները պատասխանել, իրենց վիճակին համեմատ, սենեակ կամ անկողին տալով, և կերակուրներն հոգալով։

Բ. Օր առաջ տեղաւորելու համար ամէն կարելի դիւրութիւն ցուցնել։

Գ. Այնպիսի ոգութեան պատասխան, Թուրքիոյ ուրիշ քաղաքները փոխադրուիլ փափաքողներուն օգտակար կրնան տալ, և նոր տեղեկութիւններ տալ, և նոր բորդութիւններն կամ յեղաղարձիներ դիւրացնել։

Այս ամէնը, օթեանի դարդ վրայ քով մը, ամիսը 90 դրշ. օրը 5 դրշ.

Վարձակալ-Տնօրէն

24—21 Տ. ԼՈՒՒՍԻՆԵԱՆ